

NOVICE

LETO II. - št. 39

V KOČEVJU, DNE 21. SEPTEBRA 1957

Cena 10 din

Pričakujemo veliko volilno udeležbo

Pri predsedniku občinskega odbora SZDL Kočevje tov. Jožetu Klariču smo se pozanimali, kako potekajo priprave na volitve v kočevski občini. Pripovedoval nam je, da so zbori volivcev v Kolpski dolini, kjer je on prisostvoval, lepo uspeli. V teh krajih je bilo doseženo že devet zborov volivcev.

Tov. Klarič je nadalje dejal, da so v zvezi s pripravami na bližnje volitve težave, ker je rok do volitev zelo kratak. Reorganizacija okraja in nekatere teritorialne spremembe v tej reorganizaciji so

tudi vplivale, da se je predvolilna kampanja začela pri nas kasneje oziroma je bilo delo oteženo. Kočevska občina je zelo razsežna. Po vaseh so zbori volivcev največ ob nedeljah. Ob delavnikih imajo ljudje delo na polju. Kljub vsem težavam pa bodo zbori povsod do določenega roka.

Ze na dosedanjih zborih volivcev je bilo videti, da se volivci zanimajo za gospodarstvo na sploh. Nekateri volivci so predlagali, da se sredstva, ki so namenjena za komunalno dejavnost v posameznem kraju, ne bi odvajala naprej, ampak naj bi ostala doma ter naj bi z njimi razpolagal krajevni odbor za razna komunalna dela.

Zbori volivcev, čeprav povsod niso bili številčno močno obiskani, so pokazali, da se ljudje zanimajo za volitve in je zato pričakovati veliko volilno udeležbo. Zanimivo je tudi to, da »predirajo« med kandidate za občinske odbornike tudi mladi ljudje. Na področju med Kostelom in Ošlincem so med devetimi predlaganimi kandidati štiri mladinci. Prav je, da se občinski ljudski odbor pomladi.

Na zborih volivcev vlada sproščenost. Pred leti smo bili navajeni, da so volivci iz vasei razpravljali predvsem o visokih davkih in podobno. Sedaj so v ospredju druge stvari in so »davčni« problemi v ozadju.

Na kraju nam je tov. Klarič tudi povedal, da bodo na področju bivšega kočevskega okraja izvoljeni v OLO Ljubljana trije odborniki, v okrajni zbor proizvajalcev pa dva in sicer samo v industrijski skupini.

Kaj si želijo v Strugah

Struge so v dobrepoljski občini, in sem spada skupno deset vasi, ki so precej oddaljene od prometnega središča. Železniška postaja v Dobrepolju je oddaljena od Strug kakih 12 km, do Ribnice pa imajo Stružani približno dve uri hoda skozi gozdove. Ceste za Ribnico pa ni. Prebivalci teh krajev želijo, da bi vzpostavilo »Avto« podjetje Kočeve novo avtobusno progo na relaciji Kočevje—Struge—Dobrepolje—Ljubljana. Cesta je dobra in spodobna za avtobusni promet. Avtobus, ki vozi skozi Struge na relaciji Dobrepolje—Novo mesto, skoraj ne pride v poštev, ker vozi proti Novemu mestu v jutranjem času, nazaj pa se vrača popoldan. Prebivalci Strug bi radi, da bi se njihovi želji ustreglo.

VINSKI SEJEM V LJUBLJANI ZAKLJUČEN

Tretji mednarodni vinski sejem je zaključen. Na tem sejnu je bilo prodanih 748 vagonov vina za približno poldrugo milijardo din. Vino je bilo prodano predvsem za izvoz. Od jugoslovanskih razstavljavcev so sklenili največje kupčije Slovenija-vino iz Ljubljane, »Navip« iz Beograda, »Vinag« iz Ljubljane, »Istra-vino« z Reke, »Vino« Koper, »Loza« iz Skoplja, Vinarska zadruga Maribor itd. Jugoslovanska vina so na tem sejnu dobila mednarodna priznanja.

Posebnost vasi v Slemenih so tudi takile vodnjaki

PO SVETU

Kaj komentaz

KOOPERACIJA

Pri pospeševanju kmetijske proizvodnje dajemo vse večjo prednost kooperaciji med kmetijskimi zadrugami in kmetijskimi proizvajalci. Cilj kooperacije je povečati kmetijske pridelke ob večji uporabi agrotehničnih sredstev in mehanizacije ter manjši uporabi delovne sile. Lastniški odnosi pa se ne spremenijo.

Večina kmetijskih zadrug še sedaj neupravičeno nosi naziv »kmetijska zadruga«, saj je vsa njihova dejavnost vse prej kot kmetijska. Zadruga so se največ bavile s trgovino in raznimi uslužnostnimi obrtmi. Njihovi strojni odseki pa v glavnem predstavljajo nekak servis, ki naj s kmetijskimi stroji pomaga kmetovalcem. S kooperacijo pa hočemo doseči, da bi bila zadruga v prvi vrsti zainteresirana za povečanje kmetijske proizvodnje v taki obliki, da bo od tega imela korist skupnost, zadruga in zasebni kmetovalci.

Bistvo kooperacije naj bo v tem, da sodelujeta zadruga in kmetovalec pri delitvi dohodka v takem sorazmerju, kakor sta vlagala sredstva za obdelavo. Torej: zadruga in kmetovalec se dogovorita, da bosta določeno zemljišče skupaj obdelovala in si dobiček delila po vloženem delu. Obe stranki se pogodbeno zavežeta, katera dela bo vsaka opravila na zemljišču. Zadruga se zaveže, da bo opravila globoko oranje, vlačenje in kultiviranje zemlje, proizvajalcu pa preskrbela kakovostno seme, umetna gnojila, zaščitna sredstva itd. Kmetovalec pa se zaveže, da bo opravil vsa druga potrebna dela. Obe stranki se tudi obvezeta, da bosta delo opravili pravočasno in po navodilih kmetijskih strokovnjakov.

Posebej se oha kooperata obvezeta tudi o čuvanju kmetijskih posevkov. Tako je kmetovalec dolžan, da v 24 urah, ko je opazil nenormalen razvoj v rasti posevka, o tem obvesti zadrugo, zadruga pa je dolžna, da v 24 urah pošlje kmetijskega strokovnjaka in podvzame vse potrebne ukrepe. Da pa bi bil riziko čim manjši, zavarujejo posevke, ki jih obdelujejo v kooperaciji, pri DOZ. Pri ugotavljanju količine pridelka in delitvi dohodka ni nobenih posebnih težav. V naprej so izdelane tabele, s pomočjo katerih se izračuna dohodek glede na vloženo delo.

Posebna oblika kooperacije je ta, da vzame zadruga zemljo v zakup in sklene pogodbo o kooperaciji z drugim interesentom. To predvsem v primerih, če lastnik zemljišča nima delovne sile, če je prestar ali onemogel.

Oblika kooperacije si je že močno utrla pot v Vojvodini in nekaterih drugih žitnih središčih, čas pa je, da k temu pristopijo tudi zadruga in kmetovalci pri nas. Oblike kooperacije so različne in se lahko domala povsod uporabijo, treba je samo dobro premisliti in v kooperaciji pridelovati tiste kmetijske pridelke, ki so v tistem kraju najbolj donosni.

Zapiski s poti v Strugah

Ko smo se na poti po Dobrepoljski dolini ustavili v pisarni kmetijske zadruge Struge, smo tam našli prijazen upravnik, ki nam je pripovedoval o tem in onem. Zvedeli smo, da je včlanjenih v zadrugo 125 kmetov. Zadruga obsega deset vasi. Pri zadrugi deluje lesni, živinorejski, poljedelski, strojni, sadjarski in čebelarški odsek. Uspešno deluje tudi odsek za odkup železi in gozdnih sadežev ter odbor zveze žena-zadrugnic.

Eterična olja

Zgradbo za predelavo eteričnih olj že imajo. Računajo, da bodo do konca septembra dobili naročeni kotel za kuhanje smrečja, iz katerega se prideluje eterično olje. Čim bodo dobili kotel, bo tudi proizvodnja kralju stekla. Tu bo našlo za posilitev šest ljudi, zadrugi pa bo omogočen lep vir stalnih dohodkov. Surovin za predelavo bo dovolj. Tudi kmetom bo ustrezno, ker bodo lahko vnovčili smrečje.

Upravni prostori zadruge so zelo slabi

Menda daleč naokrog nimajo tako slabih upravnih prostorov kakor v zadrugi Struge. Zgradba, ki je last splošnega ljudskega premoženja, že dolgo kliče po obnovi. Za

druga pa za obnovo nima sredstev in tudi kredita ne morejo dobiti. Tu je kakor v začaranem krogu — popravilo zgradbe je več kakor nujno, sredstev pa od nikoder. Načrte za obnovo zgradbe imajo v zadrugi pripravljena že dve leti. Predračun znaša štiri milijone, toda kje bo zadruga vzela toliko sredstev. In vendar bo treba enkrat začeti z delom in izvrtili denar kjerkoli.

Uredili bodo vrbov nasad

Zadruga namerava še letos pripraviti 62 arov zemljišča, ki je last splošnega ljudskega premoženja, za vrbov nasad. Vrbe bodo zasadili drugo leto spomladi. Vrbov nasad bo dajal surovino za pletarsko delavnico, ki jo namerava zadruga ustanoviti še letos. Pletarska delavnica bo v začetku zaposlovala pet ljudi, kasneje pa tudi več. Za pletarske izdelke se bo lahko našlo tržišče. Delavnica bo velikega pomena za pasivne Struge in vsaj nekaterim ljudem bo nudila skromen in stalen zaslužek. Delavnico bo vodil pletarski strokovnjak Ježe Vidmar, tukajšnji domačin.

VELIKO SLAVJE NA PRIMORSKEM

Ob 10 letnici priključitve Primorske

15. septembra so bile v vseh večjih krajih v Slovenskem Primorju velike slovesnosti v počastitev 10. obletnice priključitve tega dela slovenske zemlje k matični deželi Sloveniji oziroma FLRJ. Centralna proslava je bila v Novi Gorici, v Novi Gorici so postavili prebivalci na vseh dohodih v mesto lepe slavoloke, pa tudi mesto je bilo okrašeno s številnimi transparenti. Slovesnosti v Novi Gorici sta se udeležila tudi predsednik Ljudske skušćine Slovenije Miha Marinko in predsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher. Slavnostni govor je imel pred okoli 3000-glavo množico najstarejši primorski prvoborec za pravice delovnega človeka — Ivan Regent.

Razen v Novi Gorici so bile slovesnosti tudi v ostalih večjih krajih naše Primorske.

Svobodna Primorska je s svojo ustvarjalnostjo in s pomočjo narodov Jugoslavije doživela neslučen razvoj. Spomnimo se samo gradnje Nove Gorice, najmlajšega mesta v Jugoslaviji. Koper postaja vedno bolj inudustrijsko mesto in v bližnji bodočnosti bo dobil Koper tudi moderno pristanišče.

Slovensko Primorsko so dolgo zatirali italijanski osvajači. Ko so jugoslovanski narodi leta 1941 daljevala skupno s SZDL in ZKS uprli, se je temu boju pridružil z aktivnim političnim delom za tudi slovensko ljudstvo onstran kri-

si. Teško pričakovana svoboda je prišla tudi v te kraje.

Ob 15. septembru — prazniku naše Primorske — se spominjamo tudi bratov onstran krivičnih meja — v Trstu, Gorici in Slovenski Benečiji, ki so po volji velikih sil ostali še nadalje pod tujcem. Spomin nanje bo vedno živ.

Prebivalstvu Slovenske Primorja želimo tudi nadalje veliko uspehov na vseh področjih dejavnosti.

Zveza borcev je aktivna

V sredo 18. t. m. je bila seja sekretariata Občinskega odbora ZB NOB Kočevje. Razpravljali so o družtvi organizacij ZB bivše občine Predgrad in občine Kočevje, o pripravah na občinski praznik, ki bo ob 14. obletnici Kočevskega zbornice ter o pripravah na teden muzejev in o bližnjih volitvah.

Združitev občinskih odborov ZB bo 72. septembra, muzejski teden pa bo od 9. do 17. oktobra. Za občinski praznik, ki bo 3. oktobra 1956 bo ZB sodelovala s ljudskim odborom in SZDL za čim lepše zatirati italijanski osvajači. Prav tako bo ZB naše jugoslovanski narodi leta 1941 daljevala skupno s SZDL in ZKS uprli, se je temu boju pridružil z aktivnim političnim delom za tudi slovensko ljudstvo onstran kri-

si. Teško pričakovana svoboda je prišla tudi v te kraje.

Ob 15. septembru — prazniku naše Primorske — se spominjamo tudi bratov onstran krivičnih meja — v Trstu, Gorici in Slovenski Benečiji, ki so po volji velikih sil ostali še nadalje pod tujcem. Spomin nanje bo vedno živ.

Prebivalstvu Slovenske Primorja želimo tudi nadalje veliko uspehov na vseh področjih dejavnosti.

Zveza borcev je aktivna

blížnjih volitev v Občinski ljudski odbor, za kar je veliko zanimanje.

POSVETOVANJE MLADIH ZADRUŽNIKOV

V Piltviškem Ljeskovcu v Liki je bilo medrepubliško posvetovanje o dosedanjih izkušnjah mladih zadrugnikov, o bodočih nalogah njihovih organizacij in sploh o delu z vaško mladino. Posvetovanju so prisostvovali člani vseh republiških centralnih komitejev Ljudske mladine in predstavniki izvršnih odborov republiških zadrugnih zvez iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Slovenije in Makedonije.

kanci so tudi dobili pravico, da gradijo nova oporišča.

Angleži nadaljujejo, Amerikanci pa znova začenejo s serijo poizkusov z atomskimi bombami in drugim orožjem, eni doma, drugi pa v Avstraliji, Japonci so pred nekaj dnevi objavili rezultat eksplozije prve atomske bombe nad Hirošimo. Ob tej priliki je bilo ubitih 216.000 ljudi. Proti novim poizkusom, ki jih nameravajo začeti prihodnje pomlad na tihomorskih otokih, je protestiral sam predsednik japonske vlade.

Na zadnjem zasedanju indijskega parlamenta je predsednik Nehru ostro napadel politiko blokov in paktov in rekel, da se zaradi take politike močno večajo stroški za obrambo Indije. Govoril je tudi o vneševanju Pakistana, ki pošilja orožje, ki ga prejme od Amerikancev v Kašmir, da bi tam vzbudil občutje negotovosti in stalnih nevarnosti ter tako dosegel priključitev te dežele Pakistanu. Nehru je tudi napovedal, da bo Indiji zmanjkalo potrpljenja glede portugalske kolonije Goe, če jo nameravajo spremeniti v vojaško oporišče, ker Indija ne bo trpela na svojem ozemlju tujih vojaških oporišč. Nehrujev govor je vzbudil žive komentare predvsem v zahodnem tisku.

V zvezi z dogodki v Siriji je predsednik Naser napovedal, da bo Egipt te deželi nudil vsa potrebna pomoč, obenem pa je očital Amerikancem, da z dobavami orožja nekaterim deželam Blížnjega vzhoda večajo napetost v tem delu sveta in rušijo prejšnje ravnotežje ter nekatere narode izpostavljajo nevarnostim vojne.

Vse dežele čutijo, da je v Alžiru boj na življenje in smrt in da ni kompromisa. V zadnjih tednih so francoske čete večkrat zaporedoma vdrle na državna področja Maroka in Tunisa, ko so zasledovale alžirsko civilno prebivalstvo, ki se je pred brezobzornostjo francoske Tujske legije umikalo v obe sosednji deželi, da bi si rešilo vsaj golo življenje. Vladi obeh dežel sta odločno protestirali, toda to Francozov preveč ne gane, ker obe deželi ne razpolagata z modernimi in dobro oboroženimi armadami.

Med Grčijo in Bolgarijo trajajo že daljša razgovora o tem, da bi začeli s pogajanjmi za obnovitev diplomatskih odnosov med obema deželama in ponovnega gospodarskega sodelovanja. Grčija pa zahteva pred začetkom teh pogajanj, da Bolgari pristanejo na plačilo vojnih reparacij v višini 4,5 milijona dolarjev, medtem ko so Bolgari pripravljani plačati samo 2 milijona.

Sovjetski zunanji minister Gromiko je v Londonu izjavil novinarjem, da je pododbor za razorožitev v Londonu samo krinka za telmo v vodikovem in atomskem oboroževanju in da so zahodni predlogi samo zaprti vrata za sporazume o razorožitvi. Gromiko se je strinjal z nujnostjo mednarodne kontrole, vendar je dodal, da je za to potrebno zaupanje med velikimi in malimi, da pa tega zaupanja ni in da se na Zahodu mnogi trudijo, da do tega tudi ne bi prišlo. Pritožil se je tudi na zahodno zahtevo, da je treba vzporedno z razorožitvijo rešiti nemško vprašanje in izjavil, da Sovjetska zveza ne bo sedla za mizo pri nobeni konferenci štirih, ki naj bi odločala o Nemčiji, ker da je to sedaj dolžnost Nemcev samih!

Zunanjepolitični komentar

TRETIČ — ADENAUER

Nemške volitve, ki jih je ves svet pričakoval z velikim zanimanjem, so končane. Vladajoča krščansko-socialna stranka je dobila absolutno večino v parlamentu in 50,2 odst. oddanih glasov, medtem ko so socialni demokrati pod vodstvom Ollenhauerja sicer povečali število glasov in mest v nemškem Zveznem zboru za 16 v primeri z zadnjimi volitvami ter tako prvič po vojni dobili pomembno tretjino vseh mest v Zveznem zboru, s katero lahko preprečijo vsak predlog za spremembo ustave, če se z njo ne strinjajo. Kljub temu pa z izidom volitev niso zadovoljni, kakor je to izjavil novinarjem predsednik stranke.

Izid nemških volitev je pomemben predvsem zato, ker je treba računati, da do sprememb nemške zunanje politike v prihodnjih štirih letih ne bo prišlo in da bo prav to razdobje za politično karto Evrope verjetno zelo važno. Volitve so pokazale, da se nemško notranje politično življenje vedno bolj naslanja na dve glavni stranki.

Neuspeh socialnih demokratov na volitvah je deloma razumljiv, če upoštevamo, da ta stranka pravzaprav ne predstavlja enotne in homogene celote v ideološkem pogledu. Nemški socialdemokrati skušajo namreč v svoji stranki zajeti poleg delavcev tudi srednje in meščanske kroge in zaradi tega delajo v svojih političnih programih številne kompromise, ki so močno zmanjšali njihov nekdanji ugled. Poleg tega pa je treba upoštevati tudi to, da je trdnjava socialne demokracije v Nemčiji pravzaprav bila vedno Prusija in da je še danes Berlin v socialdemokratskih rokah.

S preko 600.000 organiziranimi člani je nemška socialdemokratska stranka ena najmočnejših socialističnih strank v Zahodni Evropi. Od teh strank se predvsem razlikuje s svojim stališčem do Atlantskega pakta, ker zahteva, da se Nemčija v okviru skupnega evropskega varnostnega sporazuma loči od paktov Vzhoda ali Zahoda. Nemški socialni demokrati vidijo v tem edino stvarno in možno pot za združitve Nemčije.

Čeprav poražena, je nemška socialdemokratska stranka v zadnji volilni kampanji vendarle pridobila precej novih pristašev zaradi svojih programskih nastopov glede nemške zunanje politike. V notranji politiki ne poudarjajo več nujnosti poddržavljenja važnejših industrij, ampak samo kontrola kapitala. To je eno največjih odstopanj od programa te stranke. Nemška socialdemokrat. stranka je stara stranka z veliko tradicijo. Ustanovljena je bila leta 1875 in je v zadnjem desetletju preteklega stoletja dosegla doslej največji vpliv na socialistično internacionalo. Toda prva svetovna vojna je pripeljala do ideološkega in organizacijskega preloma v stranki.

Glede na preteklost stranke in ne glede na sedanji položaj v deželi je razumljivo, da bi se nemška zunanja politika precej spremenila, če bi zmagal Adenauerjevi nasprotniki na volitvah. Vendar pa se razmerje sil ni veliko spremenilo. S tem, da je Adenauer že tretjič po vojni zmagal na volitvah, si je močno utrdil ne samo svoj položaj doma, ampak tudi svoj ugled v svetu. Gotovo je, da se bo v prihodnjih mesecih začela živahnejša nemška politična dejavnost, ki bo vodila k še večjemu uveljavljanju Zahodnonemške republike in uveljavljanju Adenauerjevih konceptov o bodoči Nemčiji.

VOLIVCI NAJ BODO NA JASNEM TUDI O TEH STVAREH

Brez lokalističnih tendenc

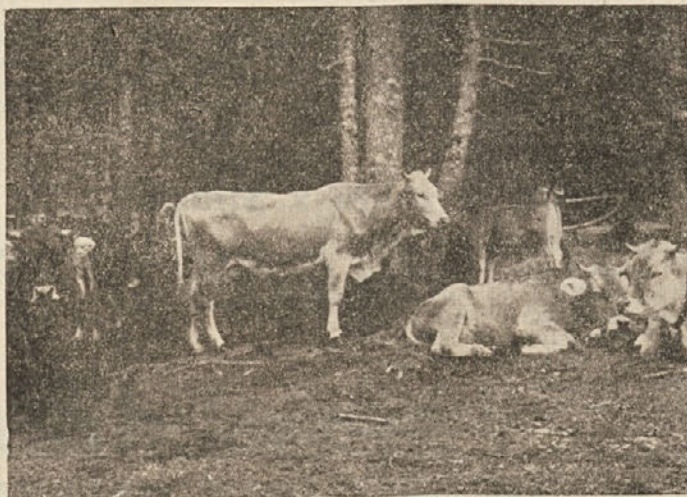
Največji pomen oktobrskih volitev v občinski in okrajne ljudske odbore je vsekakor v tem, da s temi volitvami zaključujemo določeno stopnjo našega komunalnega sistema. Pa še nekaj; s temi volitvami bomo znova pokazali, da je komunalni sistem ustrezna oblika oblasti in da smo prav zaradi komunalnega sistema uspeli pritegniti k družbenemu delu več ljudi.

V občinskih zborih bo en odbornik zastopal približno 300 do 600 prebivalcev. Mogoče se bo pojavila kje lokalistično mnenje, češ, da je tako majhno število odbornikov krčenje demokratičnega načela, ki temelji na tem, da zastopa namreč en odbornik največ sto ljudi ali pa majhen zaselek. Pri tem ne smemo pozabiti, da bo 400 prebivalcev v občini zastopal še odbornik zboru proizvajalcev. Iz tega je razvidno, da se bo število prebivalcev, ki pridejo na enega odbornika, zmanjšalo na polovico.

Posebnost našega komunalnega sistema je v tem, da pri oblasti sodelujejo še številni drugi državljani, in sicer preko svetov, komisij, krajevnih odborov, delavskih svetov in organov družbenega upravljanja. Pa tudi množične organizacije pripomorejo k demokratizaciji našega družbenega razvoja. Če izrazimo sodelovanje državljanov posameznih občin v številnih vidnih, da se je naš demokratični sistem razširil in da zastopa državljan, ki neposredno dela v občinskem odboru v svetu ali komisiji, manjše število prebivalcev, kakor prej odborniki v manjših občinah.

Vzemimo za primer občino, ki šteje približno 16.000 prebivalcev. V taki občini bodo n. pr. volili v

občinski zbor 40 odbornikov (odbornik na 400 prebivalcev). Poleg tega bo v občinskem ljudskem odboru še 30 odbornikov zboru proizvajalcev. Če ima občina deset svetov, ki štejejo po deset članov, je tu spet sto ljudi, ki so neposredno povezani z dejavnostjo občine. K temu pa moramo prišteti še približno 20 članov komisij, približno sto članov, ki so v organih družbenega upravljanja in kakih 200 članov delavskih svetov, poleg tega pa še lepo število odbornikov društev, ki so neposredno povezani z razvojem občine. Iz tega je razvidno, da je v občini s 16.000 prebivalci povezan z oblastjo kakih 500 do 700 ljudi. En odbornik občine, sveta komisije ali član delavskega sveta zastopa torej 20 do 30 prebivalcev.

Počitek se tudi živini na paši pričeže

Kotiček za gospodinje

Kaj moramo vedeti o konzerviranju

Konzerviranje je postopek, s katerim za krajšo ali daljšo dobo očuvamo živila pred kvarjenjem. Praktično pomeni živila konzervirati — zaščititi živila pred kvarnimi elementi — in sicer tako, da se ne zmanjša hranilna vrednost konzerviranega proizvoda.

Pestoplki konzerviranja

Sterilizacija — je segrevanje vsebine do 100 stopinj Celzija. To je najboljši način vkuhanja.

Pasterilizacija — to je segrevanje vsebine do 80 stopinj Celzija. Pri vkuhanju sadja ali zelenjave dodajamo konzervam tudi kemična sredstva: natrijev benzoat ali konzervan. Na 1 kg vsebine 1 gram. Salicila ne uporabljamo več, ker je zdravju škodljiv. Natrijev benzoat dobimo v lekarni.

Da onemogočimo delo škodljivih klic, dodajamo tudi potrebne odstotke sladkorja, kisa ali soli (zelenjavi — sol, kis — sadju pa sladkor, včasih tudi alkohol).

Pri konzerviranju je snaga prvi pogoj. Posoda mora biti razkužena. Uporabljati moramo sveže, zdravo, zrelo sadje ali zelenjavo. Sadje in zelenjavo ne vkuhamo, kadar kuhamo kosilo.

Kako se pripravimo za kuhanje pri 100 stopinjah Celzija?

Segrevamo ali kuhamo tako, da damo v večji lonec na dno lesen vložek, papir ali slamo, nato v njega razporedimo kozarce, jih obložimo s slamo ter nalijemo v lonec mrzlo vodo, ki naj sega do polovice kozarcev in lonec pokrijemo s pokrovko. Temperaturo merimo s termometrom ali na podlagi lastnih izkušenj ugotovimo šumenje vode. Ko se prične šumenje, je voda segreta do 80 stopinj Celzija. Segrevanje ali pasterizacija se vrši od 75 do 80 stopinj Celzija, sterilizacija ali kuhanje pa pri 100

stopinjah Celzija. Čas kuhanja ali segrevanja zavisi od recepta.

Drobni nasveti

Vročje tekočino (sok, mezzjo) nalivamo v vroče, suhe, čiste kozarce ali steklenice, ki jih najbolje osušimo v vroči pečici na pečaku. Pri nalivanju pazimo na prepil. Steklenice ali kozarce ne postavljamo na betonska tla, ampak na leseno podlago ali krpo in pokrijemo s korcem. Vročje steklenice zamašimo s prekuhanimi zamaški ali zavežemo s krpicjo polivinila. Zafaške zapečatimo s pečatnim voskom, parafinom ali svečo. Najboljši je vosk. Steklenice zamašimo ali zavežemo še vroče. Lahko uporabljamo tudi črevo, ki ga prej namakamo v mlačni vodi in narežemo na primerne krpice.

Najboljši so patentni kozarci. Kumare ostanajo čvrste, če pri vlaganju vložimo kolešček hrena. Zelene pa ostanje, če jih pred vlaganjem namakamo v razredčeni vodi z dodatkom galuna ali modre galice in jih malo izplakemo. Še bolj zdravo pa je, če jih blanširamo (poparimo), osušimo in vložimo. Od maja do poznega novembra ima gospodinja možnost, da pripravi marmelado, sadne sokove ali da vloži razno zelenjavo.

Kaj lahko spravimo za zimo v posameznih mesecih?

Maj, junij: mlad grah, korenje, belušje, jagode, češnje.
Julij: borovnice, marelice, breskve, ribezelj, cvetača, fižol v stročju, kolerabo.
Avgust: kumarice, gobe, marelice, papriko.
September: paradižnik, maline, robide, brusnice, grozdje, ješeljko, trnulje, bezgove jagode.
November: rdečo peso, preostale paradižnike, zelje, jabolka, hruške, buče.

za vse, kakor bomo stali drug za drugega?

»Pripravljen sem!« je odgovoril Gorjan.

»Se ne boš umaknil, ko pridejo nevarnosti?«

»Nikdar!«

Punčuh je vstal in mu položil roko na prsi. »Zavedaj se, da ni več poti nazaj,« je dejal težko, »in priseži pri svoji in pri časti svojih očetov, da boš prej položil glavo, kakor bi izdal veliko stvar!«

»Prisegam!« je ponosno odgovoril Gorjan.

»Le smrt te odvzame te prisegel!« je pristavil Punčuh ter se obrnil k vsem.

»Med nami ni več skrivnosti,« je dejal, »postavite ognjišče, kjer ga še ni, name in na Gorjana se obračajte, kadar si ne veste sveta. Kadar dobite sporočilo ali ukaz, ga izvršite brez ugovora in natančno!«

»Prvo delo so čete,« je prekinil Ramovš, »te je treba najprej postaviti.«

»Prvo je skrivno delo,« je zavrnil Punčuh, »mislil razširite! Redno se posvetujte, najrajši zvečer, vedno le z zvestimi, nemaničev in bogatinov ne sprejemajte v svoje vr-

Zaradi tega bi bili pri izbiri kandidatov napačna lokalistična težnja malih vasi, če bi hoteli imeti za vsako ceno v občinskem zboru svojega zastopnika.

Kočevski taborniki so bili v Sarajevu

Od 7. do 16. avgusta je bil v Polah pri Sarajevu II. zlet Zveze taborniških organizacij Jugoslavije. Med drugimi smo se udeležili taborniškega zborovanja v kočevski taborniki. Iz mesta, kjer so stali šotori, je bil lep razgled na Romanijo in Jahorino. Vasi pod Romanijo so dale v zadnji vojni mnogo borec za svobodo. Preko Romanije je šel tudi Tito. Ta pohod opeva narodna pesem:

Kdaj bo zasvetila elektrika?

Že polna štiri leta poteka električni daljnovod nad strehami hiš v vaseh Kralji, Vimolj, Čeplje in Brezovica. Mi pa še vedno lahko pojemo: »Če mi lučka ne gori...«, in le radovedni smo, kdaj se bo zgodil čudež, da pam zasveti obljubljena luč.

Pred tremi leti je bil v teh vaseh izvoljen elektrifikacijski odbor, ki je v začetku dobro deloval. Ko pa je ta odbor videl, da ne dobi od nikoder nobene pomoči, je zadremal.

Mimoidoči potniki ali domačini lahko vidijo, kako končujejo električni drogovci svojo življenjsko dobo v blatnih cestnih jarkih ali na njivah. Jame, ki so jih prebivalci prostovoljno izkopali za drogovce, so že večimoma zasute. Največ so jih zasuli ljudje sami, ker so bile v napoti pri cranju.

Na zborih volivcev so predlagali, naj bi vsaj postavili drogovce, ker toliko denarja je na razpolago. Mnenje nekaterih vaških modričanov pa je bilo tako: »Kadar bomo videli sezidan transformator, tedaj bomo tudi mi prijeli za delo, prej pa ne!« Pred reorganizacijo občine Predgrad se je med ljudmi šušljalo, da bo sedaj za napeljavo dovolj denarja na razpolago — menda štiri milijone dinarjev — vendar je tudi to upanje šlo spet po vodi. Električni drogovci pa so še naprej v »varstvu matere narave«, čeprav so stali težke denarje. Tudi trase za elektriko so bile narejene, sedaj pa so brez pomena, ker ni nikjer več načrtnih oznak. Zopet izgubljeno delo in denar. Prebivalci prizadetih vasi bi radi vedeli, kdaj se bodo stvari premaknile z mrtve točke?

II. zlet ZTOJ je bil dobro organiziran. Na tem zletu je sodelovalo okoli 5000 jugoslovanskih tabornikov in nekaj manj kot tisoč gostov.

Iz taborišča smo delali izlete v Sarajevu, na Romanijo in Jahorino. Poleg tega so bila tudi razna športna tekmovanja in tekmovanja v taborniških veščinah. Ob večerih pa so goreli taborni ognji. Ob njih smo prepevali taborniške in partizanske pesmi ter poslušali »skečee«.

III. zlet ZTOJ je bil dobro organiziran. Na tem zletu je sodelovalo okoli 5000 jugoslovanskih tabornikov in nekaj manj kot tisoč gostov.

Pred tremi leti je bil v teh vaseh izvoljen elektrifikacijski odbor, ki je v začetku dobro deloval. Ko pa je ta odbor videl, da ne dobi od nikoder nobene pomoči, je zadremal.

Mimoidoči potniki ali domačini lahko vidijo, kako končujejo električni drogovci svojo življenjsko dobo v blatnih cestnih jarkih ali na njivah. Jame, ki so jih prebivalci prostovoljno izkopali za drogovce, so že večimoma zasute. Največ so jih zasuli ljudje sami, ker so bile v napoti pri cranju.

Na zborih volivcev so predlagali, naj bi vsaj postavili drogovce, ker toliko denarja je na razpolago. Mnenje nekaterih vaških modričanov pa je bilo tako: »Kadar bomo videli sezidan transformator, tedaj bomo tudi mi prijeli za delo, prej pa ne!« Pred reorganizacijo občine Predgrad se je med ljudmi šušljalo, da bo sedaj za napeljavo dovolj denarja na razpolago — menda štiri milijone dinarjev — vendar je tudi to upanje šlo spet po vodi. Električni drogovci pa so še naprej v »varstvu matere narave«, čeprav so stali težke denarje. Tudi trase za elektriko so bile narejene, sedaj pa so brez pomena, ker ni nikjer več načrtnih oznak. Zopet izgubljeno delo in denar. Prebivalci prizadetih vasi bi radi vedeli, kdaj se bodo stvari premaknile z mrtve točke?

II. zlet ZTOJ je bil dobro organiziran. Na tem zletu je sodelovalo okoli 5000 jugoslovanskih tabornikov in nekaj manj kot tisoč gostov.

Iz taborišča smo delali izlete v Sarajevu, na Romanijo in Jahorino. Poleg tega so bila tudi razna športna tekmovanja in tekmovanja v taborniških veščinah. Ob večerih pa so goreli taborni ognji. Ob njih smo prepevali taborniške in partizanske pesmi ter poslušali »skečee«.

III. zlet ZTOJ je bil dobro organiziran. Na tem zletu je sodelovalo okoli 5000 jugoslovanskih tabornikov in nekaj manj kot tisoč gostov.

Srite »Novice« med svojimi prijatelji in znanci.

Gospodarske vesti

NAJNIZJE CENE

Po podatkih Zavoda za statistiko je bilo pretekli teden najcenejše goveje meso (240 din za kg) v Celju, Novem mestu, Ptujju, Trbovljah in M. Soboti. Mleko je bilo najcenejše v M. Soboti po 25 din liter. Kronprir v Gorici (16 din za kg), fižol v zrnu po 40 din za kg v M. Soboti, paradižniki po 20 din v Gorici, zelena paprika po 25 din v Kopru, jabolka po 30 din v M. Soboti, hruške pa po 40 din v Kopru.

Jajca so bila po 15 din v Novem mestu, Ptujju in M. Soboti. Vino po 150 din v Ljubljani in močno žganje po 355 dinarjev v M. Soboti. Odkar je uklenjen okraj Kočevje, za cene v Kočevju ni podatkov.

NOVI VAGONI

V tovarni mostov in kretnic v Nišu so izdelali prvih 30 vagonov za naše železnice. Do konca leta jih bodo izdelali še 260 od skupnih 1000 vagonov, ki so jih naročile Jugoslovanske železnice.

REKONSTRUKCIJA ŽELEZNIŠKIH PROG

Jugoslovanske železnice so začele z rekonstrukcijo prog I. reda, da bi jih usposobili za vožnjo do 120 kmh na uro in za tako imenovani 20-tonski pritisk osi. Čeprav zavzemajo proge I. reda samo 35 odst. celotnega železniškega omrežja, prevozijo po njih povprečno 85

odst. železniškega tovora. Spričo tega so napravili načrt rekonstrukcije prog za obdobje 20 let. Za ureditve načrta bo potrebno 200 milijard dinarjev.

Že v začetku prihodnjega leta bodo začele obratovati prve telekomunikacijske naprave pri nas in sicer na progi od Doboja do Zenice. Te naprave omogočajo križanje vlakov brez zaustavljanja.

VELIK USPEH VINSKEGA SEJMA

Letošnji vinski sejem v Ljubljani je bil večji od vseh dosedanjih. Vinski sejem je obiskalo že nad 65.000 obiskovalcev, med njimi približno 4000 tujcev.

NOVA LADJA

V reški ladjedelnici »3. maja« so splovili motorno linijsko ladjo »Bratstvo«, ki jo grade za »Jugoslovansko linijsko plovbo«. Ladja je dolga blizu 94 m, široka 13 m, vozila bo s 15 miljami na uro, njena nosilnost pa znaša 2500 ton.

VELIK TRANZITNI PROMET NA REKI

Tranzitni promet preko reške Luke se je letos znatno povečal. V prvem polletju 1957 je znašal 440 tisoč ton, kar je za 33 odst. več, kakor v istem obdobju lanskega leta.

VEDNO VEČ DVOKOLES IN RADIOAPARATOV

Proizvodnja dvokoles se iz leta v leto veča. Vse jugoslovanske tovarne koles so lani izdelale 66.000 dvokoles. Na prvem mestu so tovarne dvokoles v Srbiji, ki so jih izdelale 36.000, v Sloveniji skoraj 18.000 in na Hrvaškem 12.000. Še močnejše pa se je razmahnila proizvodnja radijskih sprejemnikov, čeprav se je začela komaj leta 1948. Radijske sprejemnike so začeli najprej izdelovati v Srbiji, kasneje v Sloveniji, leta 1954 pa so jih začeli izdelovati tudi na Hrvaškem. V lanskem letu so izdelali v Srbiji 73.000, v Sloveniji 39.000 in na Hrvaškem 13.000 radijskih sprejemnikov. V naši državi je bilo konec lanskega leta 711.000 radijskih naročnikov.

Tekmovanje gasilcev

V nedeljo 15. sept. dopoldne so bile v Zlebiču polfinalne tekme najboljših desetih občinskih gasilskih zvez bivše OGZ Kočevje. Na tekmovanju bi moralo nastopiti več društev, vendar so bila nekatera društva opravičeno odsotna. Najboljšo oceno je prejelo Prostovoljno gasilsko društvo Podpreška in občinske gasilske zveze Sodražica, zaradi prevelike oddaljenosti pa so bilopravičeno odsotni. Na tekmovanju so ocenjevali vse dosežene

uspehe gasil. društev. V Velikih Poljanah je bila tega dne lepa slovesnost. Odkrili so spominsko ploščo padlim borecem. Pri slovesnosti so sodelovali tudi gasilci. Med seboj sta se pomerili PGD Bukovica in Zamostec. Društvo iz Bukovice je prejelo boljše oceno, pa tudi gasilci iz Zamosteca niso veliko zastajali. Tekmovanju je prisostvovalo veliko gledalcev in gasilcev bližnjih društev.

se je bil Punčuh uprl s sekuro v roki. Svojt ga je zabodla v hrbet in naglo bežala, ker je začelo biti plat zvena. Počasi je umiral starec, izkrevavel je v težkem boju s smrtjo.

»Od kmeta do kmeta, od vasi do vasi!« je sklenil Punčuh. »Videl se bomo spet, še preden zapade sneg! Takrat bomo napravili prvi obracun! Dotlej pa molčite in delajte!« Čas je naglo bežal, sence so se daljšale. Kmetje so zamišljeni vstajali, kratko so se poslovlili ter se drug za drugim porazgubili med drevjem.

V Kočevščini se je utrgal plaz. Ponoči je sel zbudil Gorjana, nemudoma sta jezila v Velike Lašče, kjer je čakal Ramovš. Povedal je, da se je pričel krvavi ples. Stržen je imel dovolj obvestil, Thurn je udaril. V Dolenji vasi, v Ribnici, v Mozlju in drugod je njegova svojat, pomešana z nekaterimi tlačanskimi izmečki, obkolila sredi noči hiše, vdrla vanje s krikom in s strelji, pretepla vse, ki so jim prišli pod pesti, in odvedla več mož s seboj. Nepričakovani napad je uspel povsod, le v Starem logu

se je bil Punčuh uprl s sekuro v roki. Svojt ga je zabodla v hrbet in naglo bežala, ker je začelo biti plat zvena. Počasi je umiral starec, izkrevavel je v težkem boju s smrtjo.

»Ali je bil izdan?« je sprelatelo Gorjana. Bridko ga je zadel vest. Punčuh, silni hrast, je padel ob prvem udarcu, zazijala je vrzel, ki se ni dala zapreti. Tudi Ramovš se ni mogel otresti misli o izdajstvu.

»Zdaj ne smemo več izgubljati časa, zdaj je treba vstati!« je spregovoril Gorjan. »Ljudi je gotovo pretreslo.«

»Nasprotno, vzdignilo jih je!« je dejal Ramovš. »Da niso tlačanov iznenadili, bi bila svojat slabo opravila. Zdaj stoji povsod straža, vasi so pripravljene na nov napad.«

Gorjanu je zažarel obraz. Odnekod je bilo plat zvena.

»Kliče nas!« je dejal Gorjan. »Naprej, v Ribnico!«

Odjezdili so, čutili so, da je treba delati naglo in odločno. Povsod so srečavali oborožene ljudi. Novica, ki se je kakor ogenj širila na vse strani, da je namreč Thurn že zjutraj obglavil na trgu v Kočevju več mož, med njimi tudi starega

Gorjana in njegovega zeta z Zelenega vrha, je bila zdaj olje v plamen. Razjarila je ljudstvo do skravnosti, oborožene skupine po vaseh so čakale samo na ukaz.

Kakor je zaradi težkih novic v Gorjanu vse drhtelo, je vendar videl jasno pred seboj. Zelja po maščevanju mu je zbrisila pogled in ga je obenem gnala s seboj. Iz Ribnice so poslali jezdece na vse strani. Ukaz, ki so ga nesli, je bil preprost in sam ob sebi umljiv: vse poti, vsi prehodi proti Kočevju naj se zasedejo in kjer koli bi se pokazali Thurnovi hlapci, jih je treba takoj napasti in pobiti. Drugo po velje je odločalo pohod proti Kočevju, kjer naj bi se v prvih večernih urah sešla vsa tlačanska sila.

Ko je legal mrak, so vreli ljudje od vseh strani pred Kočevje. Ta dan se je odpor zilil v množico mož, ki so bili odločni dati tudi življenje, da se le naredi konec, konec vsemu, tudi tistim, ki nikdar niso videli v tlačanu človeka.

Thurn in Stržen nista pričakovala viharja. Zvedela sta, da število upornikov narašča kot hudournik.

Se nadaljuje

Jože Pahor

Matija Gorjan

(Odlomki iz romana)

»A kdor hoče nekaj velikega, mora napraviti tudi ono, za kar se dobi ječa, preganjanje in smrt. Primorani smo. En sam izhod je: Uničimo tiste, ki ubijajo tlačane!«

»Napravi si drugi korak pred prvim!« je spregovoril Punčuh kratko.

»Biti si moramo na jasnem!« je pojasnil Gorjan. »Pričenjamo boj in za boj je treba priprav. Očitnih? Zadušili bi jih v krvi. Ne ostane drugega kot tajno zbiranje tlačanov po vaseh, dokler ne dosežemo moči. Nekaj najboljših mož, razumljivih, bojevityh, prepričanih, to budi srčica. Okrog njih naj se strnejo vrste. Ko bodo povezane, bo prišel čas dejanja, velika, težavna naloga. Ne samo težavna, tudi polna žrtve! Kdor je danes tu, se mora tega zavedati. Zdaj ni več pol pota, zdaj je samo zmaga ali smrt. Kdor ni ves z nami, nima več ni-

česar iskati tu, naj se umakne!«

Gorjan je premolknil, nihče se ni oglašal.

»Zdaj naj se odloči!« je poudaril. »Kdor ne more zastaviti življenja, ne more z nami. Naj vstane, ne bomo ga obsojali!«

Priletel mož se je vzdignil, misel na kopico otrok ga je oplašila. Za njim je vstal mlad človek, še nedavno poročen.

»Še kdo?« je vprašal Gorjan. Drugi so bili trdni.

»Vidva ne vesta ničesar!« jima je zabčal. »Vaju ni bilo tukaj, nikogar več ne poznata! Sta razumela?«

Moža sta molčala, Gorjan je ukazal dvema mladeničema, naj ju odvedeta do poti.

Punčuh mu je namignil.

»Prav je, da si presejal,« je dejal. »All si ti sam pripravljen stati

Volivci! 20. oktobra vsi na volitve v ljudske odbore

V ponedeljek 9. septembra je bilo v Beogradu zasedanje plenuma Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, na katerem so razpravljali predvsem o volitvah v občinske in okrajne ljudske odbore na podlagi referata člana predsedstva Petra Stambolića. Naše bralce želimo seznaniti s proglašeno na vse državljanje, ki je bil v zvezi z bližnjimi volitvami sprejet na tem plenumu.

Državljeni socialistične Jugoslavije!

Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore, ki bodo oktobra in novembra letos, bodo ne samo izraz volje ljudstva, ki voli svoje predstavnike v organe ljudske oblasti, marveč tudi pregled vseh naših uspehov v izgradnji socializma in socialističnih družbenih odnosov, kakor tudi v desetdajšnji izgradnji socialističnih komun.

Zaradi uspešne izgradnje socialističnih družbenih odnosov v naši deželi in zaradi svoje dosledne borbe za neodvisnost in socializem si je naša dežela pridobila po svetu velik ugled. Jugoslavija je pomemben moralno političen činitelj sodobnega naprednega socialističnega razvoja na svetu in aktiven udeleženev v naporih za napredek socialistične misli in prakse.

Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore bodo v času, ko se narod vsega sveta z velikanskimi napori trudi, da bi odstranili vojno nevarnost in utrdili mir na svetu.

Naša dežela je eden izmed najaktivnejših zagovornikov politike aktivne miroljubne koeksistence med narodi, brezkompromisni borcev za mir, za čim hitrejšo uresničenje običnih težanj človeštva po razorožitvi in odstranitvi nevarnosti jedrske vojne, borcev za enakopravne odnose med narodi in državami ter za dosledno spoštovanje suverenosti sleherne dežele.

Takšna zunanja politika naše dežele je delzna velikega priznanja po svetu, in z dejanji je pokazala, da razlike v družbenih sistemih, političnih zamislih in nazorih niso ovira za dobre in prijateljske odnose med državami.

Jugoslavija je zdaj ena izmed tistih dežel, ki so razvile zelo plodno in raznovrstno sodelovanje na političnem, gospodarskem in kulturnem področju s številnimi deželami vsega sveta.

V našem gospodarskem razvoju smo dosegli velike uspehe. Nacionalni proizvod naše dežele narašča iz leta v leto. Od zadnjih volitev dalje smo povečali industrijsko proizvodnjo za 74 odst. V prvi polovici letošnjega leta se je industrijska proizvodnja povečala za 19 odst. v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta. Spričo vlaganja znatnih sredstev v razvoj kmetijstva in spričo naše politike, teče za razvojem socialističnih odnosov na vasi, so bili doseženi prvi tehni uspehi tudi v kmetijstvu.

Uspehi v gospodarskem razvoju naše dežele so neločljivo povezani z naporom, da bi izgradili nove socialistične odnose in še posebej eno izmed največjih pridobitev naše socialistične revolucije — delavske svete. Samoupravljanje proizvajal-

Državljeni socialistične Jugoslavije!

cev v gospodarstvu, kakor tudi samoupravljanje državljanov v družbenem življenju sploh, je postalo temelj celotnega našega gospodarskega in družbenega sistema, temelj, ki sprošča ustvarjalne sile delovnih ljudi, povezuje njihove osebnosti s splošnimi, hkrati pa omogoča družbeni skupnosti načrtno usmerjanje gospodarskega razvoja. Ti uspehi tvorijo trdno podlago za nadaljnje izboljševanje družbenega in osebnega standarda, ki že letos izpričuje znaten napredek.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE!

Velik korak v razvoju socialistične demokracije pomeni prerasčanje občin v socialistične komunne in njihovo združevanje v okrajne skupnosti komun. Občina je postala temeljna družbena gospodarska skupnost in glavna celica politične ureditve Jugoslavije.

V dosedanem razvoju komun smo izdelali demokratičen mehanizem, utelosen v ljudskih odborih, njihovih zborih, svetih, zborih volivcev, delavskih svetih in drugih organih družbenega upravljanja. V okviru tega mehanizma in njegovega nadaljnega izpopolnjevanja imajo delovni ljudje velike možnosti, pa tudi velike obveznosti in odgovornost, da uravnavajo razvoj gospodarstva na svojem področju in izgrajujejo omrežje gospodarskih, prosvetnih, kulturnih, zdravstvenih in drugih socialnih ustanov.

S formiranjem investicijskih, stanovanjskih, kmetijskih, raznih socialnih in drugih skladov utrjujemo in širimo gospodarsko podlago komun, ki omogočajo delovnim ljudem, da razvijajo svoje gospodarstvo in gnotne življenjske pogoje sploh. S tem pa proces razvoja novih občin in okrajev še ni zaključen. V prihodnjem obdobju bodo dobili tako ljudski odbori kakor drugi organi samoupravljanja v komunih večje zakonske in materialne možnosti za razvoj pobude v gospodarski izgradnji ter izboljšanje zdravstvenih, stanovanjskih in kulturnih razmer.

Z izgradnjo komun ustvarjamo pogoje za to, da lahko državljanje, neposredno sodelujoč v opravljanju najrazličnejših družbenih poslov, vsakljuje svoje individualne koristi s splošnimi. Komun postaja tudi najbolj množična šola socialistične demokracije, ker v njej socialistične družbene odnose uresničujemo prek neposredne dejavnosti delovnih ljudi samih.

DRŽAVLJANI!

Te volitve bodo prispevale h krepitvi in nadaljnemu izpopolnjevanju demokratičnega mehanizma v komunah. Delo vseh organov komun — ljudskih odborov, njihovih svetov, upravnih organov itd. je javno in izpostavljeno kritiki državljanov in njihovih organizacij. Odgovornost odbornikov pred vo-

livi postaja čedalje večja in čedalje stvarnejša. Pravilna uporaba mehanizma komun. samouprave, čedalje večja dejavnost zborov volivcev — vse to bo pomenilo novo izpodbudo konstruktivnemu in aktivnemu sodelovanju sto tisočev državljanov v upravljanju naše skupnosti.

V prihodnjem obdobju bo nadaljnja izgradnja stanovanjskih skupnosti ena izmed glavnih dolžnosti ljudskih odborov. Stanovanjske skupnosti postajajo pomembna ustanova v našem demokratičnem mehanizmu, ustanova, prek katere ne samo obravnavamo socialne probleme, marveč z njo narašča tudi vpliv državljanov na delo organov oblasti.

Obdobje, za katerega volimo nove odbornike, je obdobje nadaljnje boja za izboljšanje življenjskega standarda. Ta boj je neločljivo povezan z našimi napori, da bi povečali produktivnost dela, da bi z lastnim delom ustvarili nova sredstva, potrebna za izboljšanje življenja delovnih ljudi. Od prizadevanosti slehernega posameznika, od njegove dejavnosti je odvisno, koliko in kako hitro in uspešno bomo gradili naš družbeni sistem, krepili gospodarsko moč naše dežele ter uredili komunalne in vse druge probleme.

Uspešen gospodarski razvoj komun, ureditev stanovanjskega vprašanja, ustanovitve prosvetnih, zdravstvenih in socialnih ustanov, razvoj prometa, izgradnja energijskih virov in drugih gnotnih pogojev, napredek občine in okraja — vse to je odvisno tudi od tega, koliko bodo ljudski odbori vskladili svojo dejavnost z interesi celotne družbene skupnosti.

Izboljšanje kmetijstva in razvoj socialističnih odnosov na vasi je ena izmed poglavitnih nalog ljudskih odborov. To nalogo bomo izpolnili z bojem za večjo produktivnost, prek hitrejših in bolj vsestranskih uporabe sodobnih znanstvenih in tehničnih dognanj, z bojem proti zaostalosti, konservativnosti, rdnjanju, predsodkom in vsem škodljivim ostankom minulosti.

Državljanje in ljudski odbori morajo posvetiti večjo pozornost komunalnim in urbanističnim problemom, kakor tudi videzu svojega kraja sploh, kajti od njihovega skupnega truda je odvisno, kak kulturno in prijetno bo življenje v mestu in na vasi.

DELOVNI LJUDJE!

S temi volitvami boste privkrč v vseh občinah volili svoje predstavnike v zbere proizvajalcev.

Zbori proizvajalcev pri občinskih odborih bodo organi, prek katerih bodo delavci v gospodarskih organizacijah in kmetovalci neposredno vplivali na gospodarsko politiko komun, na sestavljanje in izpolnjevanje gospodarskih planov, a uresničevanje pravic delovnih ljudi v gospodarskih in zadržnih organizacijah. Ti zbori bodo organi, prek katerega bodo delavski sveti in družne skupščine lahko neposredno vplivali na razvoj komunne in ureditve njenih problemov.

DELOVNO LJUDSTVO!

Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore naj spodbude volivce k nadaljnjim naporom v uspehom v razvoju socialistične demokracije.

KRATKE GOSPODARSKE VESI!

Gradnja osnovne šole na Trči dobro napreduje. Letos bo objrt že pod streho in izvršena vsa glavnata instalaterska dela. Prihodnje leto, če bo dovolj sredstev, bo gradnja končana do pričetka šolskega pouka. V šoli je tudi stanovaje za učitelja.

★

Gradbeno podjetje Zidar je začelo graditi v Zagrebu za SPP-rost PTT štirinadstropno stano, v vrednosti 78 milijonov din.

★

Telesno-vzgojno društvo Partan Kočevje bo v kratkem pričel z gradnjo novega fizikturnega loma. Sredstva je društvo dobi s prodajo žičnice. Novi dom bo tal med »Pugledom« in Gajem tibo lepo zaključil ta del mesta.

Vsem članom TVD Partizan Kočevje

Vse pripadnike Telesno vzgojnega društva »Partizan« Kočevje pozivamo, da v svojih volilnih enotah sodelujejo pri pripravi na volitve odbornikov novega občinskega odbora občine Kočevje. Sodelujte tudi v svojih delovnih kolektivih pri pripravi na volitve občinskega zbora proizvajalcev.

Udeležite se polnoštevilo zborov volivcev vaših volilnih enot in tudi sicer pomagajte pri organizaciji volitev.

Tudi za razvoj telesne kulture v občini je važno, da bodo v občins-

skem odboru napredni in razgledani odborniki. Zato pozivamo vse člane društva, da volijo v svojih volilnih enotah kandidate Socialistične zveze delovnega ljudstva, v kolektivih podjetij pa svoje najboljše sodelavce. S polnoštevilo udeležbo pri pripravi in samih volitvah dokažimo, da je naše društvo, ki vzgaja zdravo mladino, tudi močan člen družbenega življenja pri izgradnji socializma.

Upravni odbor TVD »Partizan« Kočevje

Naj bodo te volitve nova čvrsta potrditev nezlomljive volje jugoslovanskih narodov, da krepijo neodvisnost naše dežele, potrditev njene neomajne miroljubne politike in mednarodnega sodelovanja.

Z množično udeležbo na teh volitvah ponovno potrdite pravilnost politike, ki je delavski razred in jugoslovanske narode spreminila v neposredne upravljavce družbene proizvodnje, razdelitve in ostalih družbenih poslov, delovnim kmetom pa utrla pot uspešne preobrazbe kmetijstva, preobrazbe Jugoslavije v naprednejšo kmetijsko in industrijsko deželo, in sicer prek utrditve zadrug in krepitve socialističnih družbenih odnosov na vasi.

DRŽAVLJANI SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE!

Aktivno sodelovanje deset tisočev mladih ljudi na najrazličnejših področjih družbenega upravljanja je poročstvo čedalje pogumnejšega prenašanja večjih in določnejših družbenih nalog na mladino. Volitve mladih ljudi v občinske in okrajne ljudske odbore bo prispevala ne samo k hitrejšemu in bolj vsestranskemu prerasčanju fantov in deklet v aktivne in odgovorne družbene delavce, marveč tudi k vnašanju poleta in ustvarjalnosti mladega rodu v delo ljudskih odborov.

MLADI VOLIVCI!

Vi, ki prvokrat sodelujete na volitvah organov ljudske oblasti, volite vsi in pokažite, da je naša mladina dosleden borec za socialistični razvoj dežele!

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE!

Da bi uresničili pogoje za dejansko družbeno enakopravnost, delovne ženske čedalje bolj sodelujejo v izgradnji komunalnih ustanov in v političnem življenju komun. Naj požrtvovalnost, vztrajnost in aktivna prizadevanost deset tisočev žensk pri izpolnjevanju raznih nalog v zvezi z družbenim upravljanjem pride do izraza tudi

na volitvah odbornikov za občinske in okrajne ljudske odbore!

ORGANIZACIJE IN ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE, ČLANI SINDIKATOV, LJUDSKE MLADINE, ŽENSKIH DRUŠTEV!

Naše politične, družbene, strokovne in druge organizacije igrajo zelo veliko vlogo v razvoju naše dežele posebno še v sistemu samouprave. S svojo dejavnostjo v pripravah na volitve in z odhodom na volišča si prizadevajte, da bodo najboljši člani naših organizacij izvoljeni v ljudske odbore.

Uspehi, ki jih je dosegla naša dežela v socialistični izgradnji, so bili doseženi pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije. Člani Zveze komunistov Jugoslavije, s svojo dejavnostjo pokažite tudi na volitvah kakor doslej, svojo visoko zavest, veliko odgovornost in prizadevnost!

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE JUGOSLAVIJE

V predvolilnih pripravah, na vseh zborovanih zborov volivcev, konferencah in na vseh drugih akcijah v zvezi z volitvami naj pride krepko do izraza bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

SVI NA VOLITVE V LJUDSKE ODBORE

Izvolimo v ljudske odbore najboljše borce za socializem!

Zivela Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije

DELOVNI KOLEKTIV »APNENICE« JE PRAZNOVAL

Ob 50 letnici „Apnenice“ Dobrepolje

Ko se potnik pripelje na postajo v Dobrepolje, zagleda lepo in rodovito Dobrepoljsko dolino. Toda ta dolina je premajhna, da bi dajala kruha vsem delavcem, zato si ga morajo ljudje služiti tudi izven svojega kraja.

Nekako sredi Dobrepoljske doline, blizu železniške postaje, deluje že pol stoletja podjetje Apnenica, ki ga je pred 50 leti ustanovil pokojni Jože Stih iz Vidma. Stih je zgradil za tedanje dobo moderno apneniško peč, ki ni imela primere v Sloveniji. Do tedaj so apno žgali le v tako imenovanih poljskih pečeh. Teh peč je bilo po Dolenjskem in ostalih krajih Slovenije velik.

Ko je bila peč v novi apnenici dograjena, pa so nastale težave. Peči niso mogli spraviti v normalni pogon in sicer zaradi tega, ker ni bilo strokovnjakov, ki bi se razumeli na ves proces žganja apna. Zaradi tega je apnenica proizvajala le apno slabše kvalitete. Trudili so se leto dni, a delo nikakor ni šlo prav od rok. Zato so morali najeti strokovnjaka drugje. Ta je domače delavce vpeljal v delo. Vendar pa peč kljub temu še vedno ni dala predvidenih kapacitet apna, t. j. 15 ton v 24 urah, temveč največ 10 ton v omenjenem času.

Takrat so bili tudi prodajni pogoji za apno precej težki. Z delom so morali večkrat prenehati, ker ni bilo dovolj kupecev. Močno so konkurirale tudi poljske peč, ker je bila proizvodnja v teh pečeh cenejša. Po nekaj letih je apnenica zaradi nerentabilnosti prenehala delovati, leta 1918 spet začela in kmalu spet prenehala z delom.

Leta 1933 je začela apnenica ponovno obratovati in sicer pod vodstvom bratov Vodlanov. Bratje Vodlani, ki so imeli apnenico samo v najemu, so predelali kurlišča v peč na kurjenje z drvmi. Proizvodnja apna je lepo stekla. Apnenica je obratovala vse do leta 1937, ko so si bratje Vodlani sezidali v Črnomlju novo apnenico in s seboj odpeljali vse boljše delavce, predvsem pa kurjače. Apnenica v Dobrepolju je za zopet stala. Približno čez pol leta so se Vodlani skupno z delavci vrnili nazaj v Dobrepolje ter kupili apnenico v Dobrepolju. Z delom so začeli takoj. Apnenica je obratovala do okupacije, delno tudi med okupacijo. Po

osvoboditvi je spet takoj začela z rednim delom. Leta 1947 je bila apnenica nacionalizirana.

Po nacionalizaciji so novi lastniki temeljito prenovili in modernizirali naprave za žganje apna. Zgradili so skladišče za premog s kapaciteto 300 ton. Postavili so nov dvizni most z vsemi napravami za dviganje vagončkov. Nabavili so tudi kompresor ter postavili in opremili obratno mehanično delavnico in kovačnico.

Apnenica je do 31. decembra 1950 obratovala pod različnimi naslovi in upravnimi, dokler ni bivši OLO Grosuplje izdal odločbo, da je od 21. januarja 1951 podjetje samostojno, imenuje pa se Apnenica Dobrepolje. To ime ima še danes. Takrat je bil izvoljen tudi prvi delavski svet podjetja.

V podjetju je sedaj zaposlenih 28 delavcev in uslužbencev. Povprečna proizvodnja apna je znašala v letošnjem prvem polletju 16 ton v 24 urah. Plan proizvodnje je bil presežen povprečno za eno tonno dnevno. Delavski svet podjetja pravilno vodi. Delavci dvigajo storilnost dela, ker se zavedajo, da je podjetje njihova last. DS se skupno z upravo trudi, da bi se podjetje razširilo. Treba bo postaviti nove, moderne apneniške peč, ker je dovolj surovin — kamna — za izkoriščanje. Za prodajo apna so na

trgu zelo ugodni pogoji. Podjetje ima prodano vso proizvodnjo za leto dni v naprej, ker je odlične kvalitete. Nad polovico apna gre v Vojvodino. Dobrepoljsko apno slovi kot najboljše v Sloveniji zaradi izredne kvalitete apnenca, Tovarna dušika in karbida Ruše želita, da bi bila edini odjemalec, kar pa ni mogoče.

Naj omenimo, da so načrti za gradnjo nove apneniške peč že gotovi. Od matičnega podjetja in bivšega OLO Kočevja so že zagotovljena garancijska sredstva za odobritev posojila pri Jugoslovanski investicijski banki. Predračunska vsota znaša 36 milijonov din. Z gradnjo naj bi začeli čimprej, saj je delovne sile dovolj na razpolago.

Delovni kolektiv Apnenice je pred kratkim slavil 50-letnico delovanja in 10-letnico, odkar je bilo podjetje nacionalizirano. Za ta praznik so bile apneniške naprave lepo razsvetljene. Na predvečer proslave je gorel nad kamnomolom velik kres, salva desetih strelcev pa je naznanila praznovanje. 1. septembra je bila slavnostna seja delavskega sveta, katere so se udeležili tudi gostje ter vsi delavci, ki so dočakali upokojitve v Apnenici. Na slavnostni seji DS je govoril tudi direktor Apnenice, Alojz Ponikvar. Po končani seji je bila vesela zabava.

Priprave na bližnje volitve v kočevski občini

Pretekli teden je bila v Kočevju razštrjena seja občinskega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi skupno z občinskim komitejem Zveze komunistov. Seje so se udeležili tudi predsedniki in sekretarji vaških odborov SZDL. Sejo je vodil predsednik Obč. odbora Socialistične zveze Kočevje tov. Jože Klarič. V daljšem govoru je razložil pomen bližnjih volitev in dal organizacijam SZDL koristne napotke za delo pri volitvah v občinske ljudske odbore. Podpredsednik OLO Ljubljana tov. Janez Pirnat pa je govoril o pomenu volitev v občinske zbore proizvajalcev, ki so nekaj novega v rasti naše ljudske oblasti. Na seji so razpravljali in sprejeli konkretne naloge, ki jih bodo izvršile organizacije SZDL na vasi in v mestu pred volitvami.

Občinski ljudski odbor je imel doslej 50 odbornikov, v novem

ljudskem odboru pa bo skupno 60 odbornikov in sicer: v občinski zbor bo izvoljenih 34, v občinski zbor proizvajalcev pa 26 odbornikov. Od tega bo izvoljenih v industrijski skupini 17, v kmetijski pa 9 odbornikov. Vseh volilnih enot bo 51 in sicer za občinski zbor 33, za občinski zbor proizvajalcev pa 18.

Volitve so tako rekoč pred duri. Kjer bodo pripravili vse potrebno, kar je v prvi vrsti skrb odborov Socialistične zveze, bodo tudi volitve uspele. Predlagajmo za kandidate v občinske odbore in občinske zbore proizvajalcev res najboljše ljudi, ki so s svojim delom dokazali, da bodo odgovorno delo odbornika uspešno opravljali. Zato še enkrat! Dobro premislimo, koga bomo predlagali za kandidata.

Volivci, prepričajte se, ali ste vpisani v volilni imenik!

Osnovna šola v Kočevju

V Kočevski občini so bili doseženi v zadnjih štirih letih veliki gospodarski uspehi

Cas od leta 1953 do leta 1957 je razmeroma kratka doba in vendar so bili v tem času doseženi tolikšni uspehi, da je vredno spregovoriti o najzanimajnejših stvareh. Občinski ljudski odbor Kočevje se je v tem obdobju trudil za razvoj gospodarstva na vseh področjih dejavnosti. Uspehi niso izostali. Gospodarstvo Kočevske občine je napredovalo na vseh področjih.

Pred nami so volitve občinskih ljudskih odborov. V teh dneh na zborih volivcev razpravljajo med drugim tudi o doseganju in bodočem gospodarstvu v mejah občine. Prav je, da se pred volitvami pogovorimo o dobrih in tudi slabih straneh ter o perspektivah gospodarstva v bodoče.

Danes vam bomo nanizali nekatere značilnosti raznih dejavnosti gospodarstva: industrije, gradbeništva, kmetijstva itd. v zadnjih štirih letih in perspektive do l. 1960.

Industrijo v Kočevju predstavljajo

Rudnik rjavega premoga, Tekstilana, Lesno industrijski obrat, Kemična tovarna (v izgradnji) in Tiskarna. Vrednost proizvodnje teh podjetij je znašala leta 1953 1 milijardo dinarjev, leta 1957 pa že 1 milijardo 500 milijonov dinarjev. To se pravi, da je proizvodnja v štirih letih porasla za 50 odst. Porast vrednosti proizvodnje v 4 letih, izražen v procentih po podjetjih, pa je naslednji:

Rudnik Kočevje 9 odst., Lesno industr. obrat 162 odst., »Tekstilana« Kočevje 68 odst., »Elektro« Kočevje 19 odst., Tiskarna je začela obratovati šele leta 1957.

Perspektivni razvoj industrije predvideva, da bo vrednost proizvodnje v letu 1960 znašala 5 milijard 900 milijonov dinarjev — ali štirikratno sedanjo vrednost. Tako veliki porast bo možen le, če bo Kemična tovarna, ki je v izgradnji, v letu 1960 obratovala s polno zmogljivostjo, kakršna je predvidena. Letna proizvodnja kemične tovarne bo znašala ca. 3 milijarde 100 milijonov dinarjev, kar pomeni, da bi odpadlo 53 odst. celotne vrednosti proizvodnje v industriji na kemično tovarno.

V letu 1953 je bilo v industriji zaposlenih 1060 ljudi, v letu 1957 pa že 1506 ali 446 več. Za leto 1960 je predviden porast delovne sile v industriji za nadaljnjih 254 oseb. Ta porast gre predvsem na račun Kemične tovarne, medtem ko ostala podjetja ne predvidevajo večjega porasta delovne sile, ker nameravajo izpopolniti mehanizacijo.

Od leta 1953 do 1957 je bilo v industriji investiranih 1 milijardo 175 milijonov dinarjev.

Gradbeništvo

V občini je eno gradbeno podjetje in sicer »Zidar«, katerega vrednost proizvodnje je znašala 1953. leta 307 milijonov dinarjev, v letu 1957 pa bo vrednost proizvodnje znašala 650 milijonov dinarjev. To se pravi, da se bo povečala za 112 odst. Povečanje proizvodnje gre na račun razširitve obratov in delovnih ploskev.

Za leto 1960 pa podjetje predvideva vrednost proizvodnje 850 milijonov ali povečanje za nadaljnjih 31 odst. V podjetju je bilo zaposlenih leta 1953 418 delavcev, leta 1957, leta 716, za leto 1960 pa predvidevajo, da bo zaposlenih 800 delavcev.

Promet

V občini imamo eno prevozišniško podjetje in sicer »Avto« Kočevje, ki prevažata potnike in tovar. Podjetje je imelo 1953. leta za 107 milijonov dinarjev, leta 1957 pa za 370 milijonov, ali porast za 246 odst. Za leto 1960 pa bo prometa za 465 milijonov. Tako velik porast vrednosti proizvodnje gre na račun novega obrata, ker bodo izdelovali avtomobilske prikolice. Podjetje je investiralo od leta 1953 do 1957 279 milijonov dinarjev.

Podjetje je investiralo v kmetijstvo od 1953. do 1957. leta 428 milijonov dinarjev. Podjetje je že pričelo graditi novo moderno mlekarico, katere predračun znaša 120 milijonov dinarjev.

Kmetijstvo in gozdarstvo državnega sektorja

V kočevski občini pripada 72 odst. vseh kmetijskih površin socialističnemu sektorju. Imamo dve veliki državni posesti in sicer Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje in »Snežnik« Kočevska Reka. Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje ima skupno 41.000 ha površin, od katerih je 9323 ha kmetijskih, 31.275 ha gozdnih in 409 ha ostalih površin.

Vrednost proizvodnje v letu 1953 je znašala v kmetijstvu 355 milijonov din, v letu 1957 pa 480 milijonov dinarjev ali za 35 odst. več. Za leto 1960 je predvidena vrednost proizvodnje 600 milijonov din ali povečanje za nadaljnjih 25 odst.

Delovne sile je bilo v letu 1953 zaposlene 985, v letu 1957 pa le 577. Delovna sila je bila zmanjšana predvsem na račun izpopolnitve mehanizacije. V letu 1960 bo zaposlenih 660 delavcev.

Podatki za kmetijstvo in gozdarstvo se nanašajo samo na Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje.

Obrt

V občini je 24 državnih in združnih podjetij. Od teh je najmočnejše »Ključavničarstvo« Kočevje. Vrednost proizvodnje vseh teh podjetij je znašala 1953. leta 102 milijona din, 1957. leta 380 milijonov din ali povečanje za 279 odst. Za leto 1960 se predvideva vrednost proizvodnje 510 milijonov dinarjev, kar gre na račun novih obratov (mizarska delavnica, opkarna itd.).

Poleg državne in združne obrti je v občini 106 privatnih obrtnikov, katerih letni promet znaša 63 milijonov dinarjev. Obrt v kočevski občini nazaduje v posameznih panogah, zlasti se čuti pomanjkanje uslužnostne obrti.

Vsa ta podjetja so zaposlovala leta 1953 127 delavcev, 1957. leta 394, za leto 1960 pa je predvidenih 420 delavcev.

Najmočnejše obrtno podjetje v naši občini je »Ključavničarstvo«, ki je imelo 1953. leta 18 milijonov vrednosti proizvodnje, v letu 1957 pa že 154 milijonov ali za 755 odst. več. Do leta 1960 pa se računa, da se bo vrednost proizvodnje še povečala na 170 milijonov dinarjev ali za 10 odst.

Stanovanjske in komunalne zadeve

Z razvojem industrije in obrti se pojavlja tudi problem stanovanj, ki je v Kočevju zelo težak. Od 1953. do 1957. leta je bilo zgrajenih 133 stanovanj, katerih vrednost je znašala 382 milijonov din. Stanovanja so zgradili:

ObLO Kočevje 63 stanovanj, vrednost 161 milij. din, Rudnik Kočevje 18 stanovanj, vrednost 50 milij. din, KGP Kočevje 33 stanovanj, vrednost 114 milij. din, ostala podjetja 19 stanovanj, vrednost 57 milij. din.

Elektrifikacija

V obdobju od leta 1953 do 1957 so bile elektrificirane naslednje vasi: Banja loka, Nova sela, Spodnja in Gornja Briga, Borovec, Kočevska Reka, Mlaka, Štalcarji, Moraca, Novi lazi, Crni potok, Zajčje polje, Moczelj, Kočarji, Kačji potok, Knežja lipa, Onek, Koprivnik, Osilnica, Sela, Slavski laz, Padovo, Vrh, Dren, Delač, Colarji — v dolžini 35 kilometrov in v skupni vrednosti 18 milijonov dinarjev.

V tekstu so elektrifikacijska dela za vasi: Kostel, Stelnik, Mavere,

Regulacija reke Rinže - Gradnja obrežnih zidov in jezov

Ker je od reke Rinže odvisna industrija in sicer Rudnik ter Tekstilana — je bilo zaradi vsakoletne suše nujno zgraditi jez, očistiti strugo in zgraditi obrežne zidove. Vsa ta dela so izvršili v obdobju od leta 1953 do 1957 in so deloma že izgotovljena. Stroški teh gradenj so bili naslednji:

Regulacija — čiščenje Rinže	1,800.000 din
Obrežni zid	4,000.000 din
Jez	19,000.000 din
Skupaj	24,800.000 din

Kanalizacija

Od leta 1953 do 1957 je bilo zgrajeno 660 m kanalizacije, ki je stala 1 milijon, šest sto tisoč dinarjev. Zgrajen je tudi del glavne kanalizacije po desnem bregu reke, ki je stala ca. 8 milijonov dinarjev. V načrtu je gradnja nove kanalizacije po levem bregu reke Rinže. Cim bo zgrajena še ta kanalizacija, bo vse mestno kanalizacijsko omrežje speljano tako, da se bo vsa kanalizacija stekala v Rinžo na drugi strani jezov, do čim so se vse odpadne vode doslej iztekale v Rinžo že v mestu. Zaradi tega je bil v Kočevju vsako poletje obupen smrad in epidemije.

korist tudi industrija, ki bo črpala čisto vodo.

Rekapitulacija

vrednosti stanovanjskih in komunalnih del, ki so bila izvršena od leta 1953 do 1957 oziroma so že v gradnji

Ostala komunalna dela

Za vzdrževanje javnih nasadov in parkov, za popravilo pločnikov v mestu in za vzdrževanje obstoječe kanalizacije ter ostalih komunalnih naprav je Obč. LO v letih 1953—1957 prispeval 5 milijonov 900.000 dinarjev. Od ureditve kanalizacije bo imela

Vrednost že izvršenih del	Vrednost del, ki so v gradnji	Skupaj
v milij. din		
Stanovanja	382	77 459
Vodovod	21	46 67
Elektrifikac.	19	13 32
Regulacija Rinže, obrežni zidovi, jez	24,8	24,8
Kanalizacija	9,6	9,6
Mostovi in ceste	11	11
Ostalo	5,9	5,9
Skupaj	473,3	136 609,3

Za ureditev gozdnih cest so bila vložena velika denarna sredstva

Mostovi in ceste komunikacije

Občina Kočevje je od 1953. do 1957. leta porabila v te namene približno 11 milijonov dinarjev in finansirala naslednje: Vzdrževanje cest IV. reda — 4 milijone 800.000 din. Urejevanje in vzdrževanje cest v mestu 4 milij. 100.000 din. Leta 1957 pa je ObLO prispeval posameznim krajevnim odborom 800.000 dinarjev za popravilo vaških poti. Leta 1956 in 1957 je ObLO prispeval za gradnjo manjših mostov 1 milijon 390.000 dinarjev. Ta prispevek je bil za gradnjo mostov v vasi Papeži, Srebotnik, Osilnica, Potok in Slavski laz. Prebivalci teh vasi pa so sami za iste namene prispevali delo in material za ca. 1 milijon din.

Poleg naštetih del so leta 1953 tlakovali glavno cesto v mestu, ki je stala ca. 10 milijonov dinarjev in asphaltirali so cesto na Rudnik.

Vodovod

Občinski ljudski odbor je v obdobju od leta 1953 do leta 1957 investiral velika finančna sredstva za gradnjo novega in za vzdrževanje že obstoječega vodovoda. Zgradili so vodovod od pošte do Vodovodne ulice in položili cevi do vodovodne po Ročni ulici in položili cevi do vodovodne po mestu, kar je znašalo 6 milijonov din. Leta 1953 je bil obnovljen cevovod od mesta do Rudnika, podaljšan je bil novi cevovod od Rudnika do Šalke vasi čer po rudniških kolonijah, za kar je Občinski ljudski odbor prispeval 1 milijon 300 tisoč dinarjev. Za obnovo vodovodnega omrežja po mestu so porabili nadaljnjih 2 milijona 380 tisoč dinarjev. Leta 1955 so na novo položili cevovod od Kočevja do nove črpalnice in do Slovenske vasi, za kar je znašal prispevek 1 milijon 620 tisoč dinarjev. Leta 1956 so položili cevi za cevovod od Slovenske vasi do Mladar v dolžini 1152 m in v vrednosti 6 milijonov dinarjev. Leta 1957 je gradila občina vodovod v Stari cerkvi v vrednosti 1 milijon 350 tisoč din. Poleg tega pa gradijo vodni bazen v Črnem potoku, zasilni vodovod v Ribjeku, zajetje vode v vasi Čačiči, zajetje vode v Podvrhu, te dni pa pričelo graditi vodovod v Bračičevo ulico v Kočevju, kar bo vse skupaj stalo 830 tisoč dinarjev.

Celotne investicije za vodovod (novi vodovod in popravila) so znašale za obdobje 1953—1957 21 milijonov dinarjev. Te dni so pričeli graditi centralni vodovod iz Slovenske vasi do Kočevja v dolžini 3800 metrov, in predračunska dela znašajo 46 milijonov dinarjev. Za ta vodovod je prispeval ObLO Kočevje 2 milijona din in republika 44 milij. din. Ta vodovod bo dokončno zgrajen do junija 1958. Z novim vodovodom bo Kočevje v polni meri oskrbovano z vodo, kasneje pa tudi bližnja okolica Kočevja.

Sodraška občina pred volitvami

Zbori volivcev v občini Sodražica so te dni v polnem teku. Zadnje dni so bili zbori volivcev v Travi in tamkajšnjih vaseh. Udeležba je bila lepa. Zbori volivcev so bili sklicevani tudi v potoških vaseh. V Travniku in Retjah se zbori volivcev niso mogli izvršiti, ker je bila premajhna udeležba. Travniki je bil v času NOB znana napredna vas, pa tudi po osvoboditvi so bili ljudje tega kraja napredni. Zato se lahko upravičeno vprašamo, kje so vzroki za tako mlahnost volivcev. Kaj pa Socialistična zveza? Ali ni predvsem naloga te organizacije, da pomaga pri volitvah? To velja tudi

di za Socialistično zvezo v Retjah in v vseh ostalih vaseh. Pričakuje mo, da bodo ponovni zbori volivcev bolj uspešni. Iz Gore nam poročajo, da so v tem kraju zbori volivcev lepo uspešni, kar je zasluga tamkajšnjih naprednih ljudi in njihove državljanske zavesti. V občini Sodražica bodo izvolili v občinski zbor 21 odbornikov, v zbor proizvajalcev pa 16 in sicer 11 za inudstrijo in obrt, kmetijstvo pa bo zastopalo v zboru proizvajalcev 5 odbornikov. Vseh volilnih enot bo skupno 14.

Revija „Sodobna pisarna“ bo izšla

Sredi meseca oktobra bo izšla v Ljubljani »Sodobna pisarna«, revija za propagando moderne tehnike pisarniškega poslovanja. To bo prva slovenska oz. prva jugoslovanska revija te vrste. Priporočamo jo

vsem uradom, zavodom, gospodarskim podjetjem, organizacijam itd. Prav tako pa bo v veliko korist tudi dijakom ekonomskih, administrativnih, trgovskih in drugih gospodarskih sol ter obiskovalcem tovrstnih tečajev. Revija »Sodobna pisarna« bo propagirala moderno tehniko pisarniškega poslovanja, vključno strojepleno in stenografsko spretnost ter novosti iz korespondence in knjigovedstva. V njej boste brali tudi o uvajanju sodobnih metod pisarniškega dela in poznavanje novih pisarniških strojev, aparatov in drugih pripomočkov. Revija bo ilustrirana. Izhajala bo enkrat na mesec in bo obsegala 20 strani. Letna naročnina znaša 1.800 din, lahko pa plačate za pol leta ali četrt leta. Naročnino je treba plačati v naprej. Uprava revije »Sodobna pisarna« je v Ljubljani, Gosposka ulica 12.

Samski blok končan

Po projektu inž. arh. Deviča iz Zagreba je gradbeno podjetje Zidar v Kočevju začelo pred skoraj štirim leti graditi velik samski dom, ker je takrat kazalo, da se bo v Kočevju naglo večala potreba po samskih sobah. Zgradbo so začeli graditi najprej iz skladov Okrajnega ljudskega odbora, pozneje pa je gradnjo prevzela občina iz svojega stanovanjskega sklada.

V bloku je 46 samskih sob, boljše garsonjer in stanovanje za hišnika. Vse sobe imajo lastne sanitarne naprave, lastne tuše in majhno, očeno, lepo opremljeno kuhinjo. Večje garsonjere lahko brez nadaljnega služijo poročenim parom brez otrok za stanovanje, kar je občinski ljudski odbor tudi upošteval pri delitvi.

Gradnja je bila te dni zaključena in že ob izidu te številke Novice bodo zadovoljni stanovalci vselili novi blok. Ni nobenega dvoma, da je blok zelo lepo grajen in da kvaliteta dobra. To tudi opravičuje sorazmerno prčesen napredek radnje poleg tega, da je bilo z radnjo mogoče napredovati le glede na dotok sredstev na sklad za gradnjo stanovanj.

Novi blok je vzbudil veliko zanimanje ne samo pri domačinih, ampak tudi pri drugih. Rafinerija nafte iz Reke je zaprosila, če si lahko ogleda stavbo in za projekt. Verjetno bodo gradili enake objekte za svoje potrebe. Ko bo v oktobru dokončana ureditev lokalov z modernimi izloženimi iz aluminija, ki jih izdelujejo tudi v Kočevju, bo pred nekdanjo občino lepo urejen trg z vodoskokom, ki bo lahko služil za razna politična in druga zbiravanja. Celotna gradnja z ureditvijo lokalov in predprostora pred blokom stane okrog 100 milij. din. To v sorazmerju z drugimi podobnimi stavbami ni veliko. S samskim blokom je Kočevje precej pridobilo. Novi objekt je zakril stara poslopja v ozadju, tako bo to sedaj tudi z novo štiristanovalniško stavbo pri kinu, ki jo tudi že gradijo in bo prihodnji mesec že pod streho.

Mikoš

Nekaj veselih spominov iz Rajndola

ZAPISKI S TABORJENJA PREDVOJASKE

Bil je vroč dan. Mladinci so odšli k pouku. Vanj poročnika Starca je slučajno zavzel prostor, na katerem so imeli pouk vedno najmlajši gojenci podporočnika Jamnika. Ta prostor so si mladinci lepo uredili. Odnekod so prinesli precej velik smrekov štor. Gojenci poročnika Starca, ki so bili najstarejši v taboru, so hoteli ta štor odstraniti. To pa jim je preprečil njihov komandir.

Med poukom so imeli deset minut počitka. Oba komandirja sta se sestala in prižgala cigareti. Ko so minute počitka potekle, se je pouk znova začel. Komandirja sta šla vsak k svojemu vodu. Poročnik Starc je kmalu opazil, da štora ni nikjer in je zato vprašal svoje fante: »Hej, dečki, kje pa je štor petega voda?« Tišina, le eden od mladincev iz prvega voda se nasmehne in pogleda na hrastovo drevo, ki je stalo v bližini. Poročnik pogleda na hrast in zagleda na vrhu hrasta štor, ki so ga njegovi gojenci v tako kratkem času in v največji tišini spravili na vrh.

Vsi so se začeli na glas smejati, le podporočnik Jamnik (štor je pripadal njegovemu vodu) se je jezil. Toda kmalu so ga potolažili in mu objubil, da bodo štor prinesli na staro mesto. Drugi dan so objubo tudi izpolnili.

Na taborjenju je bil tudi mladinec Hočevar, doma nekje od Roba. Bil je velik in močan, da bi lahko gore premikal. Čeprav je bil star že 19 let, je bil tokrati prvi na taborjenju. Dodeljen je bil v I. vod. Toda že prvi dan se je Hočevar preselil v IV. vod. Tudi ta mu ni ugajal, zato se je preselil v VI. vod, četrti dan je bil že v VII., po enem tednu pa je pristal v VIII. vodu. Tudi komandir tega voda bi se ga rad odkrižal, toda fant na vsezadnje le mora nekje biti. Ko-

mandir voda je želel, da bi se fant kaj naučil. Izbral je najboljšega gojenca iz svojega voda in mu naročil, naj Hočevarja nauči, kako je sestavljena puška. Polni dve uri sta ponavljala besede: »Puška je sestavljena iz cevi, zapirala itd.« Toda učencec je bil z mislimi drugje, zato se ni ničesar naučil. Komandir je hotel Hočevarja preizkusiti, koliko se je naučil, zato ga je pobara: »No, Hočevar, sedaj mi boš pa lepo opisal puško.«

Hočevar vzame puško v roke in jo opazuje. Na komandirjevo prigovarjanje se ojuha in reče: »Tov. komandir, jaz bi vam rajši opisal puško po domače.« Komandir namrvi izjemo in mu dovoli, naj kar po domače opiše puško. Hočevar začne naštevati: »To je ror, zapiralo, jermen itd.« Lahko si mislite, da je taka učnost komandirja precej razjezila.

V taboru so pričakovali visoke goste — generale. Vse je bilo umito in počiščeno. Z delom so začeli že zgodaj zjutraj. Ob pol sedmih so odšli gojenci k pouku. Tedaj se je kuhar Stanko spomnil, da potrebuje pet mladincev za lupljenje krompirja. Ko so bili »krompirjevci« določeni, so dodelili prostor za lupljenje zadaj za stavbo. Kmalu potem so prišli visoki gostje in pregledali taborišče. Našli so vse v najlepšem redu. »Krompirjevci« so bili užaljeni, ker so jih prikrajšali za užitek, da bi videli goste, zato so stalno kukali izza vogala hiše, za katero so lupili krompir. Komandant pa je bil kot na trnju, ker se je bal, da si bodo gostje hoteli ogledati tudi storob, kjer lupijo krompir, zato je z roko mahal »krompirjevce« naj se skrijejo, da jih gostje ne bodo odkrili.

I. RAZRED NOGOMETNE PODZVEZE LJUBLJANA

V Ljubljani poraz - Svoboda : Rudar 3:0 (2:0)

V nedeljo 15. sept. je Rudar igral v Ljubljani s Svobodo tretje kolo prvenstvenih tekem I. razr. NPL, kjer sta ostali obe točki. Svoboda je ob tem srečanju na domačem igrišču zmagala precej prepričljivo. Zaradi poškodovanih boljših igralcev iz Rudarjeve obrambe, so morali izpolniti vrzel nekateri napadalci, novi igralci pa, ki so sedaj napadali, so bili pred vrati nasprotnika zelo nesigurni in neodločni, da je ostala mreža domačih nedotaknjena.

Z igro so začeli Svobodinci, ki so takoj krenili v napad in ogrozili Rudarjeva vrata. Karpov je povedel Rudarjevo moštvo v protinapad šele v 10. min in to le za kratek čas. Domači so še naprej ogrožali vrata gostov in igra je potekala večinoma na Rudarjevem de-

lu igrišču, kjer je moštvo Svobode z lepo tehniko s kratkimi žogami brez večjih težav prehajala k Rudarjevim vratom. Rudar je v tem delu izvedel nekaj hitrih in zelo nevarnih prodorov, toda napadalci — Furlanič in zlasti Zupanc — niso izkoristili priložnosti za izenačenje. V 30. min. so prešli domači s hitrim protinapadom v vodstvo. Čez dve minuti so rezultat še povečali. V začetku drugega polčasa je Rudarjevo moštvo s silovitim protinapadom potiskalo domače v obrambo, toda rezultat se ni zmanjšal — nasprotno. Domači so ga v 60. min. še povečali in postavili končni rezultat. Dalje je bila igra enakovredna, Rudar je imel še nekaj idealnih priložnosti a rezultat se ni spremenil.

V tej tekmi je moštvo Svobode

Uspeh za uspehom

Preteklo nedeljo so bile v Mariboru atletske tekme za »Pokal republike za mlade atletinje in atlete«. Teh tekem so se udeležile atletske reprezentance mladih atletov iz vseh republik Jugoslavije. V reprezentanci Slovenije sta bila tudi mladinceva Partizana Kočevje tov. König Franjo in Pucelj Boris, ki sta nad vse uspešno zastopala naše društvo na teh tekmah in tudi precej pripomogla k zmagi svoje reprezentance. Slovenija je zmagala pred Srbijo, Hrvaško itd.

V tekmah sta dosegla naša atletična naslednja rezultate: Pucelj Boris 2. mesto v troskoku v daljino 13,05 m. Bil je po rezultatu samo za tri centimetre slabši od zastopnika Srbije Pompijatova (13,08 m). S skokom 170 cm v višino je zasedel 4. mesto, kar je najboljši skok med Slovenci. Še posebno pa nas je z uspehi razveselil mladi in vztrajni König Franjo. V teku na

400 m je bil s časom 52,2 sekund drugi. V teku na 400 m z ovirami, ki je ena najtežjih sportnih disciplin, pa je s časom 57,6 sekund zasedel prvo mesto pred vsemi zastopniki ostalih republik. Ker je v zadnjih tekmah dokazal, da se je razvil v odličnega tekača, je bil uvrščen tudi kot tekač na 300 m v švedski štafeti slovenske reprezentance, ki je veselo presenetila ne samo nas Slovence, temveč vso športno javnost Jugoslavije. Štafeta je v sestavi Ingolič 400 m, König 300 m, Korošec 200 m in Srnovšnik 100 m dosegla odlične čase 2:03,2 minute in s tem prvo mesto pred ostalimi republikami. S tem časom je štafeta postavila nov slovenski rekord in izenačila državni rekord.

Ne samo, da sta se naša zastopnika v reprezentanci uvrstila na lepa mesta, temveč sta dosegla v svojih disciplinah tako prepričevalne ocene, da sta se uvrstila na vrh mladih atletov Jugoslavije.

Vsi skupaj jima iskreno čestitam.

Košarkaši Partizana Kočevje so igrali v nedeljo s TVD »Partizane« iz Vrhnike. Prvenstveno tekmo so dobili z 2:0 p. f., ker Vrhničani dopoldne niso prišli na tekmovalje. Popoldne pa so igrali z njimi prijateljsko tekmo, v kateri je zmagal Partizan Kočevje z 62:51 košev.

Ko je bil Ribničan na Dunaju

O Ribničanih se je spletlo vrsto zgodb. Pa povejmo eno, kako se je Ribničan imel na Dunaju. Ribničan se je odločil, da bo šel s svojo krošnjo na cesarski Dunaj. Pot ga je vodila čez hribe in doline, dokler ni prišel tja. Takrat seveda ni bilo železnice in drugih prometnih naprav, kakor jih imamo danes, zato je šel kar peš. Ko je prišel na Dunaj, je videl same kočije, pa lepe hiše, da ga je kar stisnilo pri srcu. Pred cerkvijo sv. Štefana je odložil svojo »bisago« in začel delati rešeta. Ker pa je bil pobožen, je šel kmalu tudi sam v cerkev. Začuden je zrl po cerkvi, kjer je videl samega presvetlega cesarja in cesarico z njunim spremstvom. Ribničan je bil močnih pesti, zato se je kmalu prirnil skozi množico v bližino samega cesarja. Ko je bila maša končana, so mu spet pomagali komolci, da si je utrl pot iz cerkve. Hitro je šel na kraj, kjer je pred mašo odložil krošnjo. Toda krošnje ni bilo nikjer. Robantil je in krel cesarja in njegov Dunaj. Skrbno oko postave, ki se je razumelo tudi na ribniško govornico, je kmalu preprečilo Ribničanovo zmerjanje cesarjeve svetlosti. Dva orožnika sta ga vklenila, toda Ribničan se ni dal kar tako ugnati. Začel je še bolj robantiti, rekoč: »Kaj, mene bosta vklenila, mene, poštenjaka? Tiste dajte, ki so ukradli krošnjo!«

»Tiho,« sta ga mirila orožnika, »njegovu veličanstvo gre iz cerkve!«

»Le naj gre, bo videl cesar, kakšne lumpe ima za svoje redarje, ki hočejo zapreti nedolžne ljudi!« se je branil Ribničan.

Nič ni pomagalo. Orožnika sta Ribničana pred trumo radovednežev vklenila in ga odpeljala v cesarjevo ječo. Štiri dni in noči je presedel v temni ječi. Vpil je in ternal in prosil na pomoč cesarja, vse svetnike in še posebej svojega patrona. Končno je le zaslišal korake. Prišli so cesar in dva ječarja. Cesar je vršil tedenski pregled zaporov. Ko je vstopil v prostor, kjer je bil zaprt Ribničan, je pričel ta milo jokati in prositi, naj ga za božjo voljo izpustijo. Ko je cesar slišal njegovo zgodbo o ukradeni krošnji, ga je povabil, naj pride v njegovo sprejemnico.

Kmalu nato je bil Ribničan že pri cesarju. Debelo je gledal z zlatom in srebrom okovane predmete v sprejemnici, ko ga zbudil iz zamišljenosti cesar in ga vpraša: »Od kdaj si na Dunaju?«

»Presviti cesar, štiri dni je od tega. Ampak veste, nikoli ne bi prišel sem, ko bi vedel, da bom padel v tak močnik.«

»Po kaj pa si prišel na Dunaj?« »Denar služiti!« »Kaj znaš delati?« »Presviti cesar! Rešeta, rejte popravljam, živino odpravljam, znam

kuhat, otroke pestovat in drugo.«

»No,« hlevarja potrebujem, ravno prav mi boš prišel,« mu je odgovoril cesar.

»Strinjam se,« je dejal Ribničan. »Bom pa krave krmil.«

Konec prihodnjč

Razvaline gradu Fridrihštajn nad Kočevjem

Za smeh in dobro voljo

Prepozno
— Jój, več Slavka, včeraj zvečer sem spoznala v Gaju fanta, ki ni še nikdar nobenega dekleta poljubil. — Vsa navdušena Lojzka: — Tega bi pa tudi jaz rada spoznala. — Nima smisla, — jo potolaži Slavka, — je že prepozno.

Slikarja Nikolaja Pirnata je postaren zakonski par v kavarni Emona v Ljubljani neprijetno opazoval. Ko je bilo Pirnatu tega dovolj, je vzel skicirko in pričel ri-

sati, pri tem pa je ves čas pogledoval ženo nadležnega opazovalca, kot bi jo risal. Nazadnje je bilo možu tega dovolj, stopil je h kariaturistu in mu dejal: »Oprostite, toda ne morem dovoliti, da bi risali mojo ženo!« »Tako?« je dejal Pirnat, ali je to vaša žena? In je možaku pokazal narisano veliko debelo gos.

Nekoč je poklical župan večjega nemškega mesta čevljarja, naj bi mu pomeril čevlje. Ko je ta prišel, je župan sedel za pisalno mizo in pisal. Ni se mu zdelo vredno, da bi prekinil delo in se obrnil k čevljarju; molče je dvignil nogo in jo pomolil čevljarju pod nos. Čevljar je stopil k vratom in nekako mimogrede rekel: »Zdi se mi, da bi potrebovali podkovskega kovača. Sicer pa še nisem slišal, da je treba osle podkovati.«

Zgodaj zjutraj trka nekdo na vrata kmečke hiše. Pokaže se gospodinja in pravi: »Ne delajte takega hrušča, moj mož se spi. Sinoči smo dobili otroka.«

OBVESTILA

RIBNICA
Rodile so: Gorše Franciška, gospodinja iz Hrovače 41 — dečka Mirana, Bolje Marija, gospodinja iz Otavice 22 — dečka Janeza in Oberstar Ivana, gospodinja iz Jurjevice — dekllico Nado.
Srečnim mamicam čestitamo!

V novomeški porodnišnici je rodila Ajdišek Matilda, gospodinja iz Starega trga ob Kolpi — dekllico Silvo.
Srečni mamic čestitamo!

LOŠKI POTOK
Poročili so se: Sega Vinco, delavec iz Travnika 17, star 26 let in Kordiš Marija, delavka iz Retij 106, stara 33 let. V Ljubljani pa sta se poročila Lavrič Anton, delavec iz Retij 56, star 23 let in Šotarič Ivanka, delavka iz Bahnega polja, stara 18 let.
Srečnim zakoncem čestitamo!

DRAGA
Poročili so se: V Ljubljani sta se poročila Poje Joško, kmet iz Starega kota 26, star 31 let in Pantar Berta, kmetovalka iz Srednje vasi 27 pri Dragi, stara 26 let.
Srečnima zakoncema čestitamo!
Umri je Turk Franc, kmet iz Lazca 18, star 83 let.

SODRAŽICA
Poročili so se: Belaj Anton, kmet iz Zigmarič 37, star 28 let in Šega Kristina, poljedelka iz Globela 2. V Ljubljani pa so se poročili: Levstek Jože iz Rašice, star 24 let in Lovšin Mihaela, uslužbenka iz Zigmarič, stara 23 let, Galum Jože, podoficer JLA, star 28 let in Klančar Albina, kmetovalka iz Podklanca, stara 33 let.
Srečnim zakoncem čestitamo!

Rodila je: Pogačnik Marija, gospodinja iz Zlebiča, stanujoča v Zapotoku, — dekllico Marico.
Srečni mamic čestitamo!

Umrla je Debeljak roj. Plos Marjeta, prežitkarica iz Kračal 7, stara 78 let.

VELIKE LAŠCE
Rodila je: Levstek Ana, gospodinja iz Sv. Gregorja 5 — dečka Srečka.
Srečni mamic čestitamo!

DOBREPOLJE
Poročili so se: Fležar Danijel-Ladislav, delavec iz Podgrada 3 pri Ljubljani, star 29 let in Mlakar Antonija, delavka iz Ljubljane, Petkovškovo nabrežje 25, stara 25 let.
Srečnima zakoncema čestitamo!

Rodile so: Krašovec Rozalija, gospodinja iz Tržiča 14 — dečka Ježeta, v ljubljanski porodnišnici pa so rodile Pelc Marija, gospodinja iz Lipe 14 — dekllico Franciško, Šporar Marija, gospodinja iz Podgorice 4 — dečka Janeza, Pajk Marija, gospodinja iz Zdenske vasi 11, dvoječe — dečka Branka in dekllico Nado in Škoda Neža, gospodinja iz Podgore 36 — dečka Slavka.
Srečnim mamicam čestitamo!

Umrla so: Marolt Franc, socialni podpiranec iz Male vasi 35, star 69 let, Hren Franc, prežitkar iz Kompolj 22, star 88 let, v Ljubljani pa je umrl Zupančič Franc, invalid iz Zagorice 20, star 80 let.

NESREČA PRI DELU
13. septembra se je ponesrečil Anton Majetič iz Tišenpolja 3. Na Majetiča je pri delu padel kamen in mu zlomil levo nogo in težje poškodoval hrbtenico. S. A.

OBJAVE

KINO
JADRAN, Kočevje: od 20. do 22. sept. ameriški cinemascopejski barvni film »Do pekla in nazaj«. 25. sept. amer. film »Obsojen«, 26. in 27. sept. ruski film »Lenin«, od 28. do 30. sept. amer. barvni cinemascopejski film »Indijanski borec«.

LOŠKI POTOK: 21. in 22. sept. amer. film »Bagdadski berač«, 28. in 29. sept. ameriški film »Darilo na vrvič«.

OSILNICA: 22. sept. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«, 29. sept. mehiški film »Umiram srečna«.

SODRAŽICA: 21. in 22. sept. brazilski film »Sinha Moca«, 28. in 29. sept. madž. barvni film »Lilomfi«.

DOBREPOLJE: 21. in 22. sept. slovenski film »Trenutki odločitve«, 28. in 29. sept. ameriški film »Skrynost Indijanke«.

VELIKE LAŠCE: 21. in 22. sept. ameriški film »Greh ene noči«,

28. in 29. sept. ameriški film »Neumne sanje«.

KOČEVSKA REKA: 21. in 22. sept. ameriški barvni film »Bog iz trdnjave«, 25. sept. italijanski film »Ana Zakeo«, 28. in 29. sept. ameriški film »Velika noč Casanove«.

PREDGRAD: 21. in 22. sept. italijanski film »Na ostrini meča«, 28. in 29. sept. ameriški film »Pečat preteklosti«.

PREKLIC
Podpisani Čampa Ada iz Vinc št. 23 in Šmalc Franciška iz Jurjevice št. 44, obe delavki na Opekarni v Ribnici, preključevata neresnične izjave o Šobarju Jožetu iz Dan št. 3 p. Ribnica in se mu zahvaljujeva, da ni zoper naju vložil tožbe.

OBJAVA
Podpisana Angelca Cimperman-Gelčič por. Bižal, Brezov Dol pri Zagradcu, naprošam borce Tomšičeve brigade, ki so bili z menoj v brigadi, da sporočijo svoje naslove na moje ime. Naslovi bivših borcev so mi potrebni zato, da bi mi borec potrdili, da sem bila v NOV, da se mi priznajo službena leta.

KOSTEL
Poročili so se: Nagu Jožef, skladnik iz Dreznika, star 25 let in Hajdinjak Ema, poljedelka iz Dolnje brige, stara 20 let.
Srečnima zakoncema čestitamo!
Rodila je: Ješelnik Marija, kmetovalka iz Suhorja 1 — dečka Mirka. Srečni mamic čestitamo!

KOČEVSKA REKA
Rodila je: Suljič Hasija, živinorejka iz Stalcarjev — dekllico Francko.
Srečni mamic čestitamo!

PREDGRAD
Poročili so se: Jonke Mihael, kmetovalec iz Dola 12, star 29 let in Zagar Marija, kmetovalka iz Predgrada 31, stara 21 let, Šterbenec Marko, lesni manipulant iz Močil 2, star 22 let in štavdohar Ana, kmetovalka iz Jelenje vasi 2, stara 21 let.
Srečnim zakoncem čestitamo!

TUDI ZA VAS bo ZANIMIVO

BOGATA ZBIRKA ČASOPISOV

V nekem švicarskem mestu je priredil nad 80-letni stari zanimivo razstavo, na kateri je pokazal zbirko 120.000 najrazličnejših časopisov, ki jih je zbral v šestdesetih letih. Razstavlja je uredil svoje časopise v 150 omarah. Mož ima v svoji zbirki časopise v burmanski, malajski, indijski, tibetanski, posamezne izvođe iz braziljskih pragozdov, iz Georgije, Meke, pa tudi eskimske časopise z ledenega otoka Grönlanda. Pred leti so hoteli kupiti to edinstveno zbirko razni bogataši, vendar je možakar ni hotel prodati, ker jo namerava podariti svojemu rodnemu mestu.

ČE SE ŽENIN NA POROČNEM URADU OBOTAVLJA

V mestu Toronto v Kanadi se je dogodilo, da je nevesta na poročnem uradu med poročnim obredom zabodla ženina v prsi. Ženin se je namreč obotavljal izreči usodni »da«.

Ženin, italijanski izseljenec, se ni mogel odločiti, da bi sklenil zakon zaradi tega, ker je tik pred poroko izvedel, da je prispela iz Italije v Ameriko njegova nekdanja velika ljubezen. Nevesto, ki je zabodla ženina z 20 cm dolgim nožem, so takoj zaprli, ranjenega ženina pa so operirali in je upanje, da bo ostal pri življenju.

ŠTORKLJA IN DVOJKI

V Južni Afriki v mestu Natal se je nad neko hišo zaletela štorčja v daljnovidno. Zaradi tega je bilo mesto skoraj dve uri brez elektrike. V hiši, nad katero se je ta nesreča zgodila, pa sta se v tem času rodila dvojčka. Pa naj še kdo podvom, da štorčja ne nosi otrok.

Kopalni bazen v Črnem potoku

Februarja letos smo v Novicah objavili članek, da bi bilo treba obnoviti vodni nabiralnik blizu Črnega potoka. Voda iz tega nabiralnika je nekdo gnala mlinska kolesa črnotočkega mlina. Prebivalci Črnega potoka so se dogovorili, da bodo ta vodni nabiralnik preuredili v kopalni bazen. Dela pri gradnji tega bazena so sedaj v polnem teku. Na gradbišču delajo delavci iz Dalmacije. Tudi vaščani jim pridno pomagajo s prostovoljnimi deli.

Kopalni bazen bo nudil v kopalni sezoni delovnim ljudem bližnje in daljnje okolice Kočevja ter Kočevja samega prijeten odih in razvedrilo, v zimskem času pa bo bazen služil športnikom za drsališče. Kakor pri vsaki večji gradnji, so tudi pri tej nastale precejšnje finančne težave. Vaški odbor Črni potok prosil za pomoč podjetja in ostale, da bi po svojih možnostih podprli gradnjo z denarjem ali materialom. Kot smo že omenili, bo služil bazen vsem in ne samo pre-

Izdaja in tiska CZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor, odgov. urednik Jože Košir. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a. Telef. 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za izposojništvo 800 din. Poština plačana v gotovini. Rokopisni se ne vračajo.

Naročajte »Novice« fantom, ki služijo vojaški rok.

OD POVSOD SO ZANIMIVOSTI

ČUDOVITE RASTLINE

Na obronkih Andov, na jugu Kolumbije in v bližini reke Patumayo, so odkrili cvetje z izredno hipnotičnim dejstvom. Te rastline do sedaj še niso poznali, ugotovili pa so, da spada ta skrivnostna rastlina med važne pripomočke indijskih čarovnikov v dolini Putumayca. Indijanci, ki tam živijo, so zelo vdani mamiliom. Čarovniki delajo mamila iz skrivnostnega cvetja in dolgih listov drevesa, ki se imenuje bature. Batura pomeni v njihovem jeziku »drevo omamljenosti«.

VOLKULJA ODGOJILA DEČKA

V neki državi v Indiji so lovci našli dečka-volka. Zgodilo se je, da so starši baje pred sedmimi leti izgubili dečka. Vsaka sled za otrokom je izginila. Ko so šli lovci na volkove, so med čredo volkov opazili tudi malo človeško bitje. Z nekaj strelji so razpršili čredo volkov, nakar se jim je posrečilo ujeti dečka, ki je hotel slediti volkuji, svoji drugi materi. Otrok ne zna ne jesti in ne govoriti in je po svojih navadah popolnoma podoben volku. Ni še dolgo tega, ko so v podobnih okoliščinah našli dečka v bližini Agre. To je zdaj po Ramiju, volčjemu dečku, ki so ga našli pred štirimi leti v Indiji v bližini Agre že tretji »volčji« otrok.

SANGHAI IMA NAD 7 MILIJONOV PREBIVALCEV

Kitajsko mesto Shanghai ima zdaj 7.100.000 prebivalcev, medtem ko jih je imel leta 1949 5.500.000. Tako je sedaj Shanghai po velikosti četrto mesto na svetu — za Tokiom, Londonom in New Yorkom.

200 KM V VIŠINO

Neki ukrajinski časopis je objavil vest, da se je neki sovjetski letalski oficir ponudil kot dobrovoljec za eksperimentalni polet z raketo, ki bi dosegla 200 km višine. S te višine bi se v specialnem okle-

bivalcem Črnega potoka, ki ta bazen gradijo.

V bazenu se bo lahko razvilo tudi ribogojstvo, saj so bile tamkaj tudi pred vojno ribe. Nekatere so bile težke celo do 10 kg.

A. P.

Resnica o nesreči pri miniranju

Gozdna cesta, ki se gradi v prvi fazi na relaciji od Ugarskega mostu (od potoka Ribnice dalje) proti Zadolju, predstavlja precej težak teren. Ta odsek ceste meri ca. dva in pol km. Na tem odseku je zaposlenih približno 50 delavcev, nadzira pa jih Zvonimir Lenac, gradbeni delovodja. Kritičnega dne, to je 9. sept., je grupa delavcev-minerjev delala na profilu 77. Na useku ceste, ki je visok približno 4 m, je ta grupa zažgala 21 min. To je bilo nekako ob 12. uri. Vsi delavci so se, predno so bile mine zažgane, pravočasno umaknili nad 100 m daleč, kolikor je menda predpisano in si poiskali primerna zaklonišča za drevesi in skalami. Le trije delavci minerske grupe se niso držali predpisov in so se umaknili preblizu. Postavili so se pod tri bukve, ki rastejo skupaj. Računali so pač, da so popolnoma varni. Nesreča pa je hotela, da je pri miniranju vrglo precej velik kamen v srednjo bukvo, pod katero so stali delavci, se ob bukvi razdrobil, drobci kamna pa so ranili vse tri delavce. En delavec je bil težje ranjen, drugi lažje, tretjega pa je drobec kamna le

pu spustil s padalom na zemljo. Učenjaki menijo, da človeški mehanizem lahko prenese to višino. Do sedaj so uspešno napravili ta eksperiment z miškami.

15 LET STAR DEČEK OBDOJEN NA SMRT

Sodišče v Philadelphiji v ZDA je pred kratkim obsodilo na smrt na električnem stolu 15-letnega dečka, ki je z dvema vrstnikoma vdrl v trgovino in ustrelil trgovca. Sodišče je mladoletnega fanta zato obsodilo na najstrožjo kazen, ker mladinski kriminal vedno bolj narašča. Strožje kazni so potrebne zato, da bi na mladino vzgojno vplivale oz. da se bo znižalo število zločinov mladih kriminalistov.

DEVETLETNA MAMICA

Devetletna črnica deklca bo zelo verjetno postala letos v oktobru mamica, če se bodo uresničile napovedi zdravnikov v bolnišnici mesta Little Rock. Dekličnega imena niso objavili. Če se bodo napovedi uresničile, bo svet imel menda najmlajšo mamico.

KAKO ZAVARUJEMO POLJE PRED DIVJADJO

Lovci vam svetujejo...

Lovski družini Kočevje in Mala gora imata lovišče, ki obkrožata vasi severno od Kočevja. V jesenski dobi pa dela divjad občutno škodo na polju. Vaščani tožijo, da so ali svinje razrile njivo, srne objedle fižol, jazbec ukradel koruzo itd. Lovci se trudijo, da bi to preprečili in posedajo ob njivah, kolikor jim služba to dopušta. Seveda to le delno pomaga.

Razumljivo je, da mora tudi kmet storiti vse, da bi očul poljske pridelke. S tem, da kmet zjutraj ogleduje svoje njive in ugotavlja morebitno škodo in potem čaka samo na lovca, da mu potoži svoje težave, še ni ničesar opravil. Njivo je treba zavarovati.

Doslej poznamo več načinov, s katerimi kmetje uspešno odvratajo divjad od svojih njiv. Razna strašila so neuporabna. Strašila so za vrabce, ne pa za divjad, saj jih ponoči ne vidi. Najboljša je seveda ograja, ki brani divjadi dostop na

malopopraskal. Četrto ure po nesreči je prispel na kraj nesreče zdravnik, ki je za prva dva delavca odredil prevoz v bolnišnico, tretji delavec pa je ostal v domači oskrbi. Oba delavca, ki so jih prepeljali z rešilnim avtomobilom v bolnišnico, sta izven nevarnosti.

Po tej nesreči pa so se pričele v Ribnici in okolici širiti razne alarmantne vesti, da so bili štirje mrtvi in podobno. Prav je, da javnost zve, kako je bilo res in da raznašali alarmantnih vesti ne bodo delali iz muhe slona.

Poljski partijski in vladna delegacija se je po 7-dnevem obisku vrnila v Varšavo. Prvega sekretarja Gomulko, predsednika vlade Cyrankiewicza ter ostale člane delegacije so sprejeli na varšavskem letališču člani politbiroja PZDP in visoki vladni funkcionarji. Pri sprejemu so bili tudi člani jugoslovanskega veleposlaništva v Varšavi.

POLJSKI VODITELJI SO SE VRNILI DOMOV

Poljska partijska in vladna delegacija se je po 7-dnevem obisku vrnila v Varšavo. Prvega sekretarja Gomulko, predsednika vlade Cyrankiewicza ter ostale člane delegacije so sprejeli na varšavskem letališču člani politbiroja PZDP in visoki vladni funkcionarji. Pri sprejemu so bili tudi člani jugoslovanskega veleposlaništva v Varšavi.

Mlada žrtev elektrike

9. septembra se je hitro razširila vest, da je prejšnji dan, t. j. v nedeljo ob sedmi uri zvečer električni tok ubil 19-letnega Toneta Zakrajška iz Smjakov pri Velikih Laščah. Nesreča se je zgodila zato, ker je pri napeljavi elektrike v hlev prišlo do kratkega stika. Hudo smo bili prizadeti zaradi nenadne smrti mladega Toneta, ki smo ga vsi ljubili. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi, ki so mu poklonili vence in šopke jesenskih rož in na tej njegovi zadnji poti smo ga spremljali fantje in dekleta iz bližnje in daljnje okolice. Pokojni Tone je bil vesele narave in do vsakogar tovariški. Toneta bomo težko pogrešali. Zapušča mater in očeta, brata in sestro ter starega očeta. Pokojnikovim staršem in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

P. M.

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Koruzo že ličkajo

Ze večkrat smo o lovcih in divjadi kaj brali v našem tedniku, ker pa so lovske vedno sveže in zanimive, še nekaj o ribniških divjih prašičih.

Vsako leto povzročijo divji prašiči koruzi, krompirju in žitu veliko škodo. Tudi letos se je močno krdelo prašičev pojavilo v LD Ribnica. Te skupine so pogosto obiskovale Otavško, Goričevsko in Hrovaško polje. Ker se lovci zavedamo škode in ker jo moramo potem plačati, so bili nekateri člani vsako noč na preži ter tako čuvali kmetom polja in čakali plena.

Ker so bila vsa ta čakanja brezuspešna, je lovska družina organizirala velik pogon v Mali gori. Proti pričakovanju pa so se iz vseh treh vasi udeležili pogona le štirje gonjači in zaradi tega pogon ni uspel. Čudili smo se, da kmetje, ki

so pri vsej stvari neposredno prizadeti, ne kažejo nikakršnega razumevanja. Lovci so žrtvovali marsikatero noč in lepo nedeljo, da bi preprečili škodo, kmetje pa ne žrtvujejo niti najmanj. Povsem logično je, da bo potem lovska organizacija tako sodelovanje upoštevala pri prijavah o storjeni škodi.

Ni čuda, da je neki lovec prepogonov, ko je videl tako klavirno udeležbo gonjačev, hudomušno izjavil: »Prav bomo hodili pa na Hrovaško čakati, v Goričevskem in Otavškem naj pa prašiči ličkajo!«

No, pa še eno resnično anekdoto. Dva lovca se srečata v službi in se pogovarjata o zajcu, ki se zadržuje v nekem zeljniku, da sta ga parakrat streljala, a ima še vedno celo kožo. Ta pogovor je slišal tretji lovec, ki je takoj po kosilu obesil puško na rama in odšel na omenjeni zeljnik. Imel je srečo in je zajca že s prvim strelom položil »na dlako«. Da se je pa ponoreval iz obeh lovecev, je napisal listek in odšel.

Ko pride uro kasneje eden izmed onih dveh lovecev, najde namesto zajca na fižolovki listek z vsebino: »Vidič, ne išči me več, me je že Kirbiš ustrelil — Zajc.«

Lovec Janez

K. J.

Vlak jo je povozil

V soboto 14. septembra se je pripetila na železniški progi blizu Ribnice smrtna nezgoda. Tovorni vlak je vozil čez prelaz (pot) v bližini Hrovače. Tedaj pa se je pripeljala s konjsko vprego Ana Tanko iz Hrovače s svojim zetom in vnukom. Tankova je sedela na zadnjem delu voza. V trenutku, ko je hotel voz prečkati progo, je privozil viak in lokomotiva je zadela

zadnji del voza ter zgrabila Tankovo. Lokomotiva jo je vlekla še kakih 30 m naprej in jo težko razmesarila. Bila je takoj mrtva. Zet in konj se ni ničesar pripetilo, dočim je dečku pri trčenju zlomilo roko. Spet en opomin, da je treba biti pri prehodu čez progo pazljiv. Pokojna Tankova je bila stara 63 let in jo bodo domači težko pogrešali.

Poljanska dolina

Poljanska dolina je dolga 15 km, na najširšem delu pa je široka 6 km. Začenja se pri Brezovici in se razteza vse do Radencev. Dolino objema reka Kolpa, zapirajo pa jo od severa Videmski hrib, od vzhoda Žeželski hrib, od juga Hrvaški Viturič, od zahoda pa visok hrib Kozice. Od tu se vidi Gorski Kotar

na Hrvaškem, vsa kočevska stran in celo Triglavsko pogorje. Turisti, ki prihajajo v Poljansko dolino, radi obiskujejo hrib Kozice. Tudi podzemeljsko jamo v Grajščici večkrat obiščejo turisti. Predgrad je v središču Poljanske doline, zato je tu vedno živahen promet. V Predgradu se cepita tudi dve cesti.

Sveta skala s svetiščem in vasjo ob reki Jancengjang

PRIPREDIL B. MLAKAR

ZGODBA

Z DIVJEGA SEVERA

NARISAL C. OBLAK

65

Nato je prišla tista zvezdnata noč, vsa razsvetljena od polne lune, ko je Lisko zasilski skozi tišino slaboten glas, glas, ki ga v tej samoti ni slišal nikoli poprej. Ni bil risov krlik, niti kričanje skobca, ne tuljenje ali rezko lajanje volkov.

Več kakor miljo od tod je na vrhu nekoga griča Kresnica lajala nad losom, ki je šel prek planjave skozi trepetajočo, zlatorumeno svetlobo. Poleg nje je stal njen tovariš Blisk.

66

Proti temu lajanju, ki se je slišalo do neba, je hitel Lisko. Dolgo je že čakal in sanjal o tem klicu, ki mu ga je zdaj prinesel veter in odgovoril bi bil vsakdar, pozimi ali poleti. Ubral je pot preko skoraj neprehodne pokrajine, samo da bi si skrajšal pot. Če bi ga sedaj poklical gospodar, ne bi bil slišal; in če bi bil slišal, bi ostal gluha za njegovo klicanje.

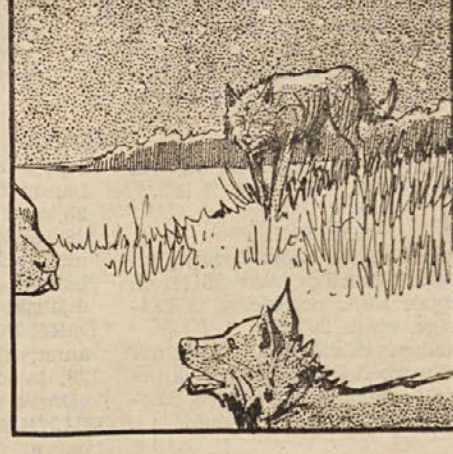
Lisko se je počasi vzpenjal na grič in v vohanjem iskal tisto, kar je prej slišal.

67

Kresnica je prva opazila njegovo prihod. Ni se premaknila, da bi mu šla naproti, niti se ni umaknila, temveč je čakala, zleknjena na trebuhu. Počasi se je Lisko približal. Nikakega šuma nista povzročila, le njune oči so žarele kakor zvezde.

Glas poln veselja je prišel Lisku iz grla; tedaj je Blisk obrnil glavo in ju zagledal. Videl je veliko, zravnano žival poleg Kresnice, videl je svetlo kresnično glavo, ki je ovohavala to prikazen.

68

Dobre pol minute se ni premaknil, kakor bi bil izklesan iz trde skale. Nato se je počasi dvignil: njegove oči so bile kakor zeleni plamenčki krogi in iz grla mu je prišlo zamolčki, preteče renčanje. V tem glasu je bila smrtna groznja. Kresnica jo je slišala in tudi Lisko jo je slišal.

Blisk je šel naprej, korak za korakom, in noge so mu postale trde. Mišice so mu otrdele kakor jeklo, kakor tisto noč, ko se je boril z Baloom, poglavarjem krdele.